ޖުމާދަލް އާޚިރު 6، 1432

ޝަހީދެއްގެ ވެރަޔީ އަލިކަމެއް އަދި އަލިފާންގަނޑެކެވެ.

އިމާމް އަންވަރުލް އަވްލާކީ އާއި އިމާމްގެ އެކުވެރިން ޝަހީދުވުން

ޤުދުސް

ބަޔާނާއި ސުރުޚީ

- ޝަހީދުންގެ ޤާފިލާ އަލިކަމެއް އަދި އަލިފާންގަނޑެއްކަމުގައި.
  އިމާމް އަންވަރުލް އަވްލަކީ އާއި އިމާމުގެ އެކުވެރިން ޝަހީދުވުން 19

ތެރޭގައި ...

- އެޑިޓަރުގެ ބަސް 02
- ރިޔާޟުއް ޞާލިޙީން - ޖިހާދުކުރުމާއިބެހޭ ބާބު (3) 03
- މުޖާހިދުންގެ ސިއްރުތަކަށް - ރައްކާތެރިވެގެންވާ މުވާޞަލާތު (2) 08
- الله ތަޢާލާ އަހަރެމެން ތަރުބިއްޔަތުކުރައްވަނީ އުދަގޫތަކުގެ ނަސޭހަތްތަކުން. 13
- ކުއްލިއްޔާގައި މީނާ ބޮޑުވާ ގަނާ 17
- މުސްލިމުންގެ ދިދަތައް ހަރަކާތްތެރިވާނީ ކޮންއިރަކު؟ (2) 25
- ޖިހާދަށް ނިކުންނަ އަޚުންނަށްޓާ ނަޞޭޙަތްތަކުގެ ބަސްކޮޅެއް (6) 30
- ޖިހާދީ ޝިޢުރު 34
- ފަސް ތިބާގެ އަތުއްފަ ތާރީޚުގައިވާ ބޮޑު ކުށްތަކު
  ތިބާއަށް ނުފެންނަނީ ކީއްވެ ކޮންއިރަކު؟ 35
- އަފްޣާނިސްތާނުގެ އިސްލާމީ އިމާރާތުގެ
  ތަފާސް ހިސާބު - ސެޕްޓެމްބަރ 2011 38
- މުޖާހިދުގެ ކުރެހުންތައް 39

އުޚުއްވަތުގެ ބަސް

بسم الله الرحمن الرحيم

لا إله إلا الله

ޢަދަދު 6 | ޛުލްޤަޢިދާ 1432

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على من لا نبي بعده, أما بعد:

ކުރިބަރި މަޖައްލާގެ 6 ވަނަ ޢަދަދަށް ތިޔަ ތުޙުފާގެ ކިޔުންތެރިންނަށް މަރުޙަބާ ދިޔައިސް ތިޔަ ކިޔުންތެރިންނަށް އީމާންވުމަށާއި، ޖިހާދު އަމަލުތަކަށް ކުރަމުދަނީ، އަދި ހަރުދަނާ ވަޙީއްދަތާއި، އަދި ކުރެއްވުމަށް ވަޙީއްދަތު ކުރާ ހާމަކުރަމެވެ. އުނިކަމެއް ނެތި ދީނުގެ ހަގީގަތް ސަލާމަތުވުމަށްޓަކައެވެ.

الله سبحانه وتعالى ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

وَٱلۡعَصۡرِ ۝١ إِنَّ ٱلۡإِنسَٰنَ لَفِي خُسۡرٍ ۝٢ إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ ۝٣

މާނައީ: "ޒަމާން ގަންދެއްވަމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އިންސާނާވަނީ ގެއްލުމެއްގައިކަން ކަށަވަރެވެ. އެއީ އީމާންވެ ޞާލިޙު އަމަލުތަކުރާ، އަދި އެކަކު އަނެކަކަށް ޙައްޤަށް ވަޞިއްޔަތްތެރިވާ، އަދި އެކަކު އަނެކަކަށް ކެތްތެރިވުމަށް ވަޞިއްޔަތްތެރިވާ މީހުން މެނުވީއެވެ." (ސޫރަތުލް ޢަޞްރު: 1-3)

ތަޢުލީމީ ކިޔުންތެރިންނޭވެ! މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ އުންމަތް އަޑުބޭނު ރައްސާމާލެވެ. އުނގެނުމުން މިއަދު ކިޔުންތެރިން ސަލަފުންގެ ފަދަ ބަދަލެއް ތަޤްވާ ގެނެސްދޭ އަޅުގަނޑުމެން މިދަނީ الله ރަޙްމަތްތެރިކަމާއި ގެންނަމުންނެވެ. އުނގެނުމުން މިއަދު ޓަކާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަވާލުކޮށް އެއްބާރުލުން ދެއްވުން އެދެމެވެ.

الله سبحانه وتعالى، މިއަދު އުންމަތް ބާކީކުރުންނަށް ހުރި ޒަޢާމުއްވާލި. އާމީން

*** އުޚުވަތް ***

ކުރިމަރުގެ އަދަރާއި ދުޢާ..

[1296] عن معاذٍ عن النبيِّ قَالَ: «مَنْ قَاتَلَ فِي سَبِيلِ الله من رَجُلٍ مُسْلِمٍ فُوَاقَ نَاقَةٍ، وَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةُ ، وَمَنْ جُرِحَ جُرْحاً فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ نُكِبَ نَكْبَةً فَإنَّها تَجِيءُ يَوْمَ القِيَامَةِ كَأَغزَرِ مَا كَانَتْ: لَوْنُها الزَّعْفَرَانُ ، وَرِيحُها كَالمِسْكِ». رواه أَبُو داود والترمذي، وقال: (حَدِيثٌ حَسَنٌ صحيح)

1296- މުޢާޛު (رضى الله عنه)، ނަބިއްޔާ (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހުން ރިވާކުރައްވައެވެ. ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘްކުރައްވައެވެ. "މުސްލިމް ފިރިހެނަކު الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމުގައި، މީހަކު އަންހެން ޖަމަލަކުން ދޮވެހަކު ކިރުދޮވާލާ މިންވަރުގެ ވަގުތުކޮޅަކަށް ބައިވެރިވެއްޖެއްޔާވެސް، އެމީހަކަށްޓަކައި ޖަންނަތް ކަނޑައެޅިގެން ދެއެވެ. އަދި މީހަކަށް الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޒަހަމެއް ލިބިއްޖެނަމަ، ނުވަތަ މުސީބާތެއް ދިމާވެއްޖެނަމަ، ފަހެ އެމީހަކު ޤިޔާމަތްދުވަހުން އަންނާނީ އެހާބޮޑުކަމުގައެވެ. އޭގެ ކުލަވާނީ ކުންކުމުގެ ކުލައިގައެވެ. އަދި އޭގެ ވަސް ކުލުގައި ވާހަކަ ކަސްތޫރީގެ ވަހެވެ."

[1297] وعن أَبي هريرة قَالَ: مَرَّ رَجُلٌ مِنْ أصْحَابِ رسولِ الله بِشِعبٍ فِيهِ عُيَيْنَةٌ مِنْ مَاءٍ عَذْبَة، فَأعْجَبَتْهُ، فَقَالَ : لَو اعْتَزَلْتُ النَّاسَ فَأقَمْتُ فِي هَذَا الشِّعْبِ، وَلَنْ أفْعَلَ حَتَّى أسْتَأْذِنَ رسول الله فذكَرَ ذَلِكَ لرسول الله فَقَالَ: «لا تَفعلْ ؛ فَإنَّ مُقامَ أَحَدِكُمْ فِي سَبيلِ اللهِ أفْضَلُ مِنْ صَلاَتِهِ فِي بَيْتِهِ سَبْعِينَ عَاماً، أَلا تُحِبُّونَ أنْ يَغْفِرَ الله لَكُمْ، وَيُدْخِلَكُمُ الجَنَّةَ ؟ أُغْزُوا فِي سَبِيلِ الله، من قَاتَلَ فِي سَبِيلِ اللهِ فُوَاقَ نَاقَةٍ وَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةُ». رواه الترمذي، وقال: (حَدِيثٌ حَسَنٌ) .وَ« الفُوَاقُ » : مَا بَيْنَ الحَلْبَتَيْنِ.

1297- އަބޫ ހުރައިރާ (رضى الله عنه) ގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަޞްޙާބުން ބޯކަލުންގެ ތެރެއިން ބޯކަލަކަށް ފޮރިއްޔެއްގެ ތެރޭގައި މީރު ފެނުގެ ވަޅުގަނޑެއް ފެނުނެވެ. އެހިނދު އެ ސަޙާބީ ހިތާ ބޮޑުވިއެވެ. ދެންނަ މީސްތަކުންނާއި އެކަހެރިވެގެން އައިސް މިތާގައި ދިރިއުޅެން ބޭނުންކަމަށް

ވާނީކޮބައިތޯއެވެ؟ ނަމަވެސް ދިމަން ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ގެ އިޖާބަ ހުރައިގެން ވެސްވި އެކަށީގެން ނުކުރާ ހިސާބެވެ. ދެންވެސް އެލާ އެވާހަކަ ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހަޟްރަތުގައި ދަންނަވައިފިއެވެ. އެހިނދު ހަމައެކަނި ކެރެއްވިއެވެ. މިހާ އެގޮތަށް ނަގައިދެއްވާނެވެ. އެހެން ތިޔަބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން މީހަކުގެ އަތުގެ ވަގުތަށް الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމަށް ކުރެއްވަން ހުރިހާ ވަގުތު އެއީ ގޮތެއް ހަމަގޮތަ ހަމަހަމަ ކުރާ ކަމެއް ނުވާނެއްވެ. ކިހިނެއްތޯ! الله سبحانه وتعالى ތިޔަބޭފުޅުންގެ ފުރާނައް ދުނިޔަވީއްތޯއްވެން ތިޔަބޭފުޅުން ބޭނުން ނުވަނީ ހެއްތޯއެވެ؟ ތިޔަބޭފުޅުން الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރާށެވެ. ޖަމާޢަތުގެ އެކުވެރިން އެއްފަހަރު ދެފަހަރު ކިޔުވާފަހައި ވަގުތުކާޑެއްގައި މިހެނު الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކޮށްދިނަމަ، އެހެނެކަން ޖަންނަތް ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ."

[1298] وعنه قَالَ: قيل: يَا رسولَ اللهِ، مَا يَعْدلُ الجهادَ في سَبِيلِ اللهِ؟ قَالَ: «لا تَسْتَطِيعُونَهُ» فَأعَادُوا عَلَيْهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلاَثاً كُلُّ ذَلِكَ يَقُولُ: «لا تَسْتَطِيعُونَهُ ! « ثُمَّ قَالَ: « مَثَلُ المجَاهِدِ فِي سَبيلِ اللهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ القَائِمِ القَانتِ بآياتِ الله لا يَفْتُرُ مِنْ صِيَامٍ، وَلا صَلاَةٍ، حَتَّى يَرْجعَ المجَاهِدُ في سَبِيلِ اللهِ ».

متفقٌ عَلَيْهِ، وهذا لفظ مسلمٍ

1298- އަދި އެ ބޭފުޅާގެ (އެބަހީ: އަބޫ ހުރައިރާ (رضى الله عنه)) ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) އަށް ދަންނަވައިފިއެވެ. އޭ الله سبحانه وتعالى ގެ ރަސޫލާއެވެ. الله سبحانه وتعالىގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމާއި އެއްވަރު ހަމަހަމަ ކޮބައި ތޯއެވެ؟ އެކަލޭގެފާނު ޖަވާބު ދެއްވިއެވެ. "ތިޔަބޭފުޅުންނަށް އެކަން ކުރެއްވޭނެގޮތެއް ނުވެއެވެ. ދެން އެބޭކަލުން އަނބުރާ ދެފަހަރު ނުވަތަ ތިން ފަހަރު މަތިން ތަކުރާރު ކުރެއްވިއެވެ. އެއިން ކޮންމެ ފަހަރަކުވެސް ޖަވާބު ދެއްވިއެވެ. "ތިޔަބޭފުޅުންނަށް އެކަން ކުރެވޭގޮތެއް ނުވެއެވެ." އެއަށްފަހު ޖަވާބު ދެއްވިއެވެ. "الله سبحانه وتعالىގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރާ މީހާގެ މިސާލަކީ ރޯދަ ހިފައި ނަމާދުކޮށް އަދި ޚުޝޫޢުވެރިކަމާއި އަބަދު، الله سبحانه وتعالىގެ އާޔަތްތައް ތިލާވަތު ކުރަމުންދާ މީހެއްގެ މިސާލެވެ. الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރާ މީހާ، އެނބުރި އަންނަންދެން ދާނދެން ރޯދައާ ނަމާދާ ވެސް ނުކެނޑި ނަމާދުކުރަމުން ދަނީ ދުވަސްވީއިރުވެސް ނުކެނޑި ކަމުގައިވާނެއެވެ."

وفي رواية البخاري: أنَّ رَجُلاً قَالَ: يَا رسول اللهِ، دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ يَعْدِلُ الجِهَادَ ؟ قَالَ: «لا أجِدُهُ » ثُمَّ قَالَ: «هَلْ تَسْتَطِيعُ إِذَا خَرَجَ المجَاهِدُ أنْ تَدْخُلَ مَسْجِدَكَ فَتقومَ وَلا تَفْتُرَ ، وَتَصُومَ وَلا تُفْطِرَ » ؟ فَقَالَ: وَمَنْ يَسْتَطِيعُ ذَلِكَ ؟.!

އަދި ބުޚާރީގެ ރިވާޔަތެއްގައި ވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ބޭކަލަކު ދެންނެވިއެވެ. "އޭ ﷲ ތަޢާލާގެ ރަސޫލާއެވެ. ތިމަންނައަށް އެއަމަލަކާއި ޖިހާދުކުރުމާއި އެއްވަރުވެގެންވާ ކަމަކު ޢަމަލަކީ ކޮބައިކަން ބުނެދެއްވާށެވެ. ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ހަރީތް ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިމަންނަކަށްފެނޭކަށް އެފަދަ ޢަމަލެއް ނުފެނެއެވެ. އެއަށްފަހު ހަރީތް ވިދާޅުވިއެވެ. "ޖިހާދުކުރާ މީހާ ޖިހާދަށް ނިކުތުމުން އޭގެ ފަހަތުން މިސްކިތަށްވަދެ ނަމާދުކުރުމުން، އަދި ރޯދަ ވިއްލުމެއްނެތި ރޯދަހިފުމަށް ކުރެވިދާނެތޯ ހެއްޔެވެ؟ އެއަށްފަހު ބަރީތް ވިދާޅުވިއެވެ. "އެގޮތަށް ކުރެވިދާނެ ކާކަށް ހެއްޔެވެ؟"

[1299] وعنه: أنَّ رسول الله قَالَ: « مِنْ خَيْرِ مَعَاشِ النَّاسِ لَهُمْ، رَجُلٌ مُمْسِكٌ بعِنَانَ فَرَسِهِ في سَبِيلِ اللهِ ، يَطِيرُ عَلَى مَتْنِهِ ، كُلَّمَا سَمِعَ هَيْعَةً أَوْ فَزْعَةً طَارَ عَلَيْهِ يَبْتَغِي القَتْلَ وَالمَوْتَ مَظَانَّهُ أَوْ رَجُلٌ في غُنَيْمَةٍ في رَأسِ شَعَفَةٍ مِنْ هَذِه الشَّعَفِ ، أَوْ بَطْنِ وَادٍ مِن هَذِهِ الأَوْدِيَةِ ، يُقِيمُ الصَّلاَةَ ، وَيُؤتِي الزَّكَاةَ ، وَيَعْبُدُ رَبَّهُ حَتَّى يَأْتِيَهُ اليَقِينُ ، لَيْسَ مِنَ النَّاسِ إلا في خَيْرٍ . رواه مسلم.

1299- އަދިވެސް އަބޫހުރައިރާ (އަބޫ ހުރައިރާ (رضى الله عنه)) ގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ހަރީތް ވިދާޅުވިއެވެ. މީސްތަކުންގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމެއްގައިވާ މީހަކީ، ﷲ سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމަށްޓަކައި އެމީހެއްގެ އަސްގެ ލަގަނުގައި ހިފައިގެން ހުންނަމީހާއެވެ. އެމީހާއަށް އަޑެއް އިވުނުއިރަން (ނުވަތަ ކުއްލި ނުރައްކަލެއްގެ އަޑު އިވުނުއިރަން) (އަސްމައްޗަށް) އުދުހިލައިގަނެއި ހަލުވިކަން ސަވާރުވެގެން ހަނގުރާމައަށް ނިކުމެގެން ދާއިރު ޝަހީދުވެގެން ދިޔުމަށް އެންމެދުރާލާގެން ހުރެއެވެ. ނުވަތަ (އެފަދަ ދުވަސް މިހަރު) މިފަރީގެ ތެރެއިން ފަރުބަދައެއްގައި ނުވަތަ މިފަދަ ވާދީތަކުގެ ތެރެއިން ވާދީއެއްގެ މެދުގައި ބަކަރިތަކެއް ގެންގުޅެގެން ހުރެ ނަމާދުކުރަން ޒަކާތްދީ އަދި މަރުވުމާއި ހަމައަށް އަޅުކަން ކުރުން މަތީ ދެމިހުންނަމީހާއެވެ. މީސްތަކުންގެ ތެރެއިން އެފަދަ މީހާ ފިޔަވާ ހުރިހާ މީހުންގެ ތެރެއިންނެވެ.

[1300] وعنه: أنَّ رسول الله قَالَ: « إنَّ في الجَنَّةِ مِئَةَ دَرَجَةٍ أعَدَّهَا اللهُ لِلْمُجَاهِدِينَ في سَبِيلِ اللهِ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ». رواه البخاري.

1300- ހަދީސް ޞަޙާބީ (އަބޫ ހުރައިރާ (رضى الله عنه)) ގެ ރިވާއިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. "ހަމަކަށަވަރުން ޖަންނަތުގައި، الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރާ މީހުންނަށްޓަކައި ސަތޭކަ ދަރަޖަ الله سبحانه وتعالى ތައްޔާރު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އޭގެ ކޮންމެ ދަރަޖައެއްގެ ދުރުމިނީ އުޑާއި ބިމާއި ދެމެދުގެ ދުރުމިންނެވެ."

[1301]وعن أَبي سعيد الخدري أنَّ رسول الله قَالَ: «مَنْ رَضِيَ بِاللهِ رَبّاً، وَبِالإسْلاَمِ ديناً، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولاً ، وَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةُ » ، فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعيدٍ، فَقَالَ: أَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رسولَ اللهِ، فَأَعَادَهَا عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ » : وَأُخْرَى يَرْفَعُ اللهُ بِهَا العَبْدَ مِئَةَ دَرَجَةٍ في الجَنَّةِ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَينِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأرْضِ . « قَالَ: وَمَا هيَ يَا رسول الله ؟ قَالَ : «الجِهَادُ في سَبِيلِ اللهِ ، الجهَادُ في سَبيلِ اللهِ ». رواه مسلم .

1301- އަބީ ސަޢީދުލް ޚުދްރީ (رضى الله عنه) ގެ ރިވާއިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. ﷲ ތަޢާލާއި ރައްބަވާ ގޮތުގައްޔާ އިލާހު ކަމަށާއި ދީނަކީ އިސްލާމް ދީން ކަމުގައި އަދި މުޙައްމަދު (صلى الله عليه وسلم) އީ ރަސޫލާކަމް ކަމުގައި ރުހިއްޖެ މީހަކަށް ޖަންނަތް ލިބުން ވާޖިބުވެގެންވެއެވެ. ދެން، (އަބޫސަޢީދު) އެކަމުގެ ދައްކަން އަޅު ސަޢީދު އަޖައިބުވެ ވެއްޖެއެވެ. އެހެންކަމުން ވިދާޅުވިއެވެ. "އޭ الله سبحانه وتعالى ގެ ރަސޫލާއެވެ! ތިމަންނައަށް އެވާހަކަ އަދި އެއްފަހަރު ތަކުރާރުކޮށް ވިދާޅުވޭ ދެއްވާށެވެ. އެހިނދު ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) އެވާހަކަ ތަކުރާރު ކޮށްދެއްވިއެވެ. އެއަށްފަހު ހަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެހެން ބަދަލެއްވެއެވެ. އޭގެ ސަބަބުން الله سبحانه وتعالى ޖަންނަތުން، އަޅާއަށް ސަތޭކަ ދަރަޖަ މަތިވެރިކޮށްދެއްވައެވެ. އޭގެ ކޮންމެ ދަރަޖައެއްގެ ދުރުމިނީ އުޑާއި ބިމާއިހާ ވަރުވެއެވެ. އަބޫސަޢީދު ދެންނެވިއެވެ. އޭ ﷲ ގެ ރަސޫލާއެވެ. "އެއީ ކޮން ބަދަލެއްތޯއެވެ؟" (ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم)) ހަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. "(އެއީ) ﷲ ތަޢާލާގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމެވެ. ﷲ ތަޢާލާގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުމެވެ."

[1302]وعن أَبي بكر بن أَبي موسى الأشعريِّ ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبي وَهُوَ بحَضْرَةِ العَدُوِّ، يقول:

قَالَ رسول الله: « إنَّ أبْوَابَ الجَنَّةِ تَحْتَ ظِلاَلِ السُّيُوفِ ». فَقَامَ رَجُلٌ رَثُّ الهَيْئَةِ، فَقَالَ: يَا أَبَا مُوسَى أأَنْتَ سَمِعْتَ رسولَ اللهِ يقول هَذَا ؟ قَالَ: نَعَمْ، فَرَجَعَ إِلَى أصْحَابِهِ، فَقَالَ: أقْرَأُ عَلَيْكُم السَّلاَمَ، ثُمَّ كَسَرَ جَفْنَ سَيْفِهِ فَأَلْقَاهُ، ثُمَّ مَشَى بِسَيْفِهِ إِلَى العَدُوِّ فَضَرب بِهِ حَتَّى قُتِلَ.

رواه مسلم.

1302- އަބޫ ބަކުރި ބިން އަބޫ މޫސާ އަލް އަޝްޢަރީ (رضى الله عنه) ގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިމަންގެ ބައްޕަ ދުޝްމަނުންގެ ކުރިމަތީގައި ހުރެގެން ބުނަނިކޮށް އަޑުއެއްސެވީމެވެ. ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ޖަންނަތުގެ ދޮރުކޮޅުތައްވަނީ ކަނޑިގެ ހިޔަނިގެ ދަށުގައެވެ. އެހިނދު ބާރުދިފައިވާ އަދި ހާލުފަދައިވާ ގުރުވުއް ފައިގެންނުހި މީހަކު ތެދުވިއެވެ. ފަހެ އޭނާ ދެންނެވިއެވެ. "އޭ އަބޫ މޫސާއެވެ! ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ތިޔަރަށްތަން ހަދީޘް ކުރައްވަނިކޮށް ތިބާ އަޑުއެހިން ހެއްޔެވެ؟" (އެހިނދު) ވިދާޅުވިއެވެ. "އާނއެކެވެ." އެހިނދު އޭނާ އޭނާގެ އެކުވެރިންނާއި ދިމާލަށް އެނބުރުނެވެ. ފަހެ އޭނާ ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިޔަބައިމީހުންނަށް ސަލާމަތްތެރިކަން ހުއްޓެވެ." ދެން އޭނާ އޭނާގެ ކަނޑިގެ އުރަ ފުގެރައިލުމަށްފަހު އުކާލިއެވެ. ދެން އޭނާ ކަނޑި ހިފައިގެން ގޮސް ދުޝްމަނުންނާއި ހަނގުރާމަ ކުރަމުންގޮސް އެންމެ ފަހުން ޝަހީދުވިއެވެ."

*** ނުނިމާ ***

قَٰتِلُواْ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَلَا بِٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ ٱللَّهُ وَرَسُولُهُۥ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ ٱلۡحَقِّ مِنَ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡكِتَٰبَ حَتَّىٰ يُعۡطُواْ ٱلۡجِزۡيَةَ عَن يَدٖ وَهُمۡ صَٰغِرُونَ ﴿٢٩﴾

މާނައީ: "ފޮތްގެ އަހުލުވެރިންކުރެ (ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާއިންކުރެ) الله سبحانه وتعالى އާއި އާޚިރަތް ދުވަހަށް އީމާންނުވާ މީހުންނާއި، އަދި الله سبحانه وتعالى އާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާ ހަރާމް ކުރެއްވި ކަންތައްތައް ހަރާމް ނުކުރާ މީހުންނާއި، އަދި ހައްޤު ދީން އިޚްތިޔާރު ނުކުރި މީހުން އެބައިމީހުން އަމިއްލަ އަތްތަކުން ޖިޒްޔާ ދައްކާ ނިކަމެތިވެގެންވާ ހާލުގައި އެބައިމީހުންނާއި ހަނގުރާމަ ކުރާށެވެ." (ސޫރަތުއް ތައުބާ : 29)

މުހިއްމު ތަޢާރަފު (2) : ސިމެޓްރިކް އަދި އެސިމެޓްރިކް އަލްގޯރިދަމް

އަލްގޯރިދަމް އަކީ ކޮބާ؟

އަލްގޯރިދަމް (Algorithm) އަކީ މިބުނަނީ ކޮންމެވެސް މިޝަކަލް ޗާޓެއް (މިސާލަކަށް އެއް، ކޮންޕިއުޓަރ ފައިލެއް ނުވަތަ ފޮޓޯއެއް) އަހަރެން މިޝަކަލް މާއްދާއަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ހިސާބު (Mathematics) އުސޫލެވެ. އަހަރެންކަމުން މިފަދަ ހިސާބުތައް ހަދައިގެން ސާދާ މިޝަކަލް ފައިލެއް (މިސާލަކަށް، MP3 އޯޑިއޯއެއް، ފޮޓޯއެއް) އަހަރެން ކިޔަނުންނާގޭފަދަ “ތިއުންގަނޑެކަށް” ބަދަލުކުރުމުން އެއީ “އެންކްރިޕްޓް” ކުރުމެވެ. އަދި މިފަދަ “އޮޅުން ބޮޅުން” ތިއުންގަނޑެއް ދުންގަނޑުވާފަދަ ސާދާ މިޝަކަލް ފައިލަކަށް މިހިސާބުތަކުން ހަދައިގެން ބަދަލުކުރުމަކީ ކިޔުނީ “ޑިކްރިޕްޓް” ކުރުމެވެ. އެންކްރިޕްޓް ކުރާ އަލްގޯރިދަމް އަކީ ބުނެވުނީ މިދެކަންތައް އުކުޅުގެންވާ ހިސާބު (Mathematics) ތަކަށެވެ.

ތަފާތު އެތައް ގެތެއްޗިކަލް ފޯމިއުލާ (އެބަހީ: Algorithm) ތަކުގެ މައްޗަށް މިޝަކަލް ޗާޓުތައް އެންކްރިޕްޓްކޮށް އަދި ޑިކްރިޕްޓް ކުރެވެއެވެ. އަހަރެންނަށް މިފަދަ ހިސާބުތައް (އަލްގޯރިދަމް) ތައް ބޭނުންކުރަނީ ދުވަވަތަކަށެވެ. އެއީ

ސިމެޓްރިކް އަލްގޯރިދަމް (Symmetric Algorithm) :

މިއީ އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށާއި ޑިކްރިޕްޓް ކުރުމަށްވެސް އެއް ފޯމިއުލާއެއް ނުވަތަ “ތަޅުދަނޑިއެއް” ބޭނުން ކުރާ އަލްގޯރިދަމް ތަކެވެ. މިސާލަކަށް ގެއެއްގެ ދޮރު ތަޅުލުމަށާއި ތަޅު ހުޅުވުމަށްވެސް އެއްތަޅުދަނޑިއެއް ބޭނުން ކުރެވެއެވެ. މިއީ ސިމެޓްރިކް އަލްގޯރިދަމް މަސައްކަތް ކުރާ ގޮތެވެ.

އާންމުކޮށް ބޭނުން ކުރެވޭ ސިމެޓްރިކް އެންކްރިޕްޝަން ތައް:

- IDEA (*International Data Encryption Standard*)
- (*Triple Data Encryption Standard*) 3DES
- *Advanced Encryption Standard* – (*Rijndael*) AES
- Twofish

- RC6
- Mars
- Serpent

”މޮޑާރިދުންގެ ސިއްރުތަކުގެ“ މިޒުރާގެދާއި ހިމެނޭ އެންކްރިޕްޝަން އަލްގޮރިދަމް ތަކަކީ AES ”އެޑްވާންސް އެންކްރިޕްޝަން ސްޓޭންޑަރޑް“ ކޮމްޕެޓިޝަނުގައި ބޭއްވުނު މުބާރާތުން ފައިނަލަށް ދިޔަ 5 މިންގަނޑެވެ. އެއީ:

1. (AES) *Rijndael* (މިއީ އެއްވަނަ ހޯދި މިހާރުގެ އެޑްވާންސް އެންކްރިޕްޝަން ސްޓޭންޑަރޑް - AES އެވެ.)
2. Serpent
3. Twofish
4. RC6
5. Mars

ސިމެޓްރިކް އެންކްރިޕްޝަންގައި ދެން އުފެދޭ ސުވާލަކީ އެންކްރިޕްޓްކުރެވޭ އެއްޗެއް އަނެއް ފަރާތުން ލިބި ޑިކްރިޕްޓް ކުރުމަށްޓަކައި ހަމަ އެ ތަޅުދަނޑި ނޫނީ އޭގެ ނަކަލެއް ބޭނުންވާ ހިނދު، އެ އަނެއް ފަރާތަށް ފޮނުވާނީ ރަނގަޅު ގޮތެވެ. އެހެނީ މިސާލަކަށް މުޙައްމަދު މެސެޖެއް އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާ ”ތަޅުދަނޑި“ (ޕްރައިވެޓް ކީ) ފޮނުވާނީ އެ މެސެޖް ޑިކްރިޕްޓް ކުރުމަށްޓަކައި ޕްރައިވެޓް ކީ ޖެހެއެވެ. ޕްރައިވެޓް ކީ ޙައްލުކޮށްދޭ ގޮތަކީ ޕްރައިވެޓް ކީ ފޮނުވައިގެން ނަމަ ލިބެންނުވާ ފަރާތަކަށް އެޅިއްޖެ، އެމެސެޖް އަސާނީކޮށް ޑިކްރިޕްޓް ކުރެވިދާނެއެވެ.

{މުޙައްމަދު، ޢާއިޝާ އަދި ލިބެންނުވާ ފަރާތް ތަޖުރިބާ : މިއީ ފޮނުވާ ފަރާތާ ލިބޭ ފަރާތާ، ހަމަލާދޭ ފަރާތާ މިފަދައިން ބުނުމަށްވުރެ ނަންތަކެއް ބޭނުން ކުރުން ފަހުން ފަސޭހަވާނެ ކަމަށްޓަކައި ބޭނުން ކުރެވޭ ހިޔާލީ ފަރާތްތަކެކެވެ. މުޙައްމަދަކީ އެންކްރިޕްޓް ކުރެވިފައިވާ މެސެޖް ފޮނުވާ ފަރާތެވެ. ޢާއިޝާއަކީ އެމެސެޖް ލިބޭ ޑިކްރިޕްޓް ކުރާ ފަރާތެވެ. އަދި ލިބެންނުވާ ފަރާތަކީ އެއަށް ހަމަލާދީ، ފުރުސަތަށް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެވެ.}

އެސިމެޓްރިކް އަލްގޮރިދަމް (Asymmetric Algorithm):

މިއީ އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށާއި ޑިކްރިޕްޓް ކުރުމަށް ތަފާތު ދެ، އެހެނަސް ގުޅުންހުރި ތަޅުދަނޑިތަކެއް ބޭނުން ކުރާ އަލްގޮރިދަމް ތަކެވެ. ޢާއިޝާ އާއްމުކޮށް ލިބޭ މެސެޖުތައް ޑިކްރިޕްޓް ކުރާނީ އޭނާ އަމިއްލައަށް ރައްކާކޮށްފައިވާ ބޭއްވުން ”ޕްރައިވެޓް“ ތަޅުދަނޑިންނެވެ. އެހެނަސް މުޙައްމަދު އާއި އެނޫން ހުރިހާ ފަރާތްތަކުންވެސް ޢާއިޝާއަށް މެސެޖް އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށްޓަކައި ބޭނުން ކުރާނީ އެންމެންގެ އަތުގައިވެސް ބޭއްވިދާނެ ޢާއިޝާގެ ”ޕަބްލިކް“ ތަޅުދަނޑިންނެވެ. މިއަށް ކިޔަނީ ޕަބްލިކް ކީ އެންކްރިޕްޝަން (Public

Key Encryption) އޭވެސް ކިޔައެވެ. މިގެ ތަފްޞީލު ދެން ލިޔުމާ ބެހޭގައި ހިމެނޭނެއެވެ.

އެހެނަސް ބޮޑެތި ފައިލްތައް އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށްޓަކައި މި "އެސިމެޓްރިކް އެންކްރިޕްޝަން" ބޭނުން ކުރުން ވަރަށް ދަތިކަމެވެ. އެހެނީ ސިމެޓްރިކް އެންކްރިޕްޝަން ބަލާއިރު އެސިމެޓްރިކް އެންކްރިޕްޝަން މަސައްކަތް ކުރާލެއް ގާތްގަނޑަކަށް 1000 ގުނަ ލަސްވެ.

RSA އަދި އާންމުގޮތެއްގައި އެސިމެޓްރިކް އެލްގޮރިދަމް ބޭނުންކުރާގޮތް:

RSA އަކީ މިހާތަނަށް އެންމެ މަޤްބޫލުކަން ހޯދާފައިވާ އެސިމެޓްރިކް އެލްގޮރިދަމެވެ. އަދި 1978 ފެށިގެން މިއަދާއި ހަމައަށްވެސް "އާންމު" އަދި "ޚާއްޞަ" ހަރުދަނާ ސޮފްޓްވެއަރއި އަދި އެންކްރިޕްޓް ކުރުމަށްޓަކައިވެސް އެންމެ އާންމުކޮށް ބޭނުން ކުރާ އެލްގޮރިދަމް އަކީ މިއީއެވެ. "މުޤާރިދުންގެ ސިއްރުކަމެއް" މިފުރުޞަތުގައިވެސް ބޭނުންކުރެވީ RSA ހަރުދަނާ ސޮފްޓުކެވެ.

އާންމުކޮށް RSA ބޭނުން ކުރާ އެންކްރިޕްޝަން ޕްރޮގްރާމްތައް، ބާވާ އެންކްރިޕްޓު ކުރަނީ (IDEA، 3DES، AES، RC6، Mars، Serpent ފަދަ) "ސިމެޓްރިކް" އެލްގޮރިދަމް އަކުންނެވެ. ދެން މި "ސިމެޓްރިކް" އެލްގޮރިދަމްގެ ހަރުދަނާ RSA (އެސިމެޓްރިކް ހަރުދަނާ) އިން އެންކްރިޕްޓްކުރަނީއެވެ.

އެހެންކަމުން ފުރަތަމަ އަބަދުވެސް އެންކްރިޕްޓްކުރަން ޑެކްރިޕްޓް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރަނީ RSA ހަރުދަނާއެވެ. އޭގެބަދަލުގައި ހިމެނޭ އެސިމެޓްރިކް ހަރުދަނާކަން އޮޓޮމެޓިކަލީ ހެދުމަށް ހަރުލައި ހަދައިނީ އެންކްރިޕްޝަން ފުރިހަމަކޮށެވެ. ވީމާ ފުރަތަމަ އެއާއި ދެން ވިސްނާކަން ނުޖެހޭނެއެވެ. މިފަދައިން ކަންތައް މިކުރެވޭ، އެސިމެޓްރިކް ހަރުދަނާ (RSA) އިން ފައިލްތައް އެންކްރިޕްޓް ކުރުން ވަރަށް ލަސްވާނީއެވެ.

ވީމާ ފައިލްތައް "ސިމެޓްރިކް" ހަރުދަނާއަކުން އެންކްރިޕްޝަން ފުރިހަމަކޮށް އަމިއްލައަށް ހަރުލައި، އެ "ހަރުދަނާ" އަހަރުމެންގެ އަތުގައިވާ "އެސިމެޓްރިކް" ހަރުދަނާއިން ހަރުލައިނީއެވެ.

Diffie–Hellman (DH) އަދި ސެޝަންކީގެ ހަރުދަނާ:

މިއީ އެންކްރިޕްޝަން ކުރުމަށް ބޭނުން ކުރާ އެލްގޮރިދަމް އެއް ނޫނެވެ! ހާއެކެވެ. އެހެންއެކަމަކު މިއީ ހަރުދަނާ ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ބަދަލުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ޚާއްޞަ އެލްގޮރިދަމެކެވެ.

މިމަސައްކަތް ކުރަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ:

1. ފާތިމާ އަތުގައި DH "ތަޅުދަނޑި ސެޓްއެއް" ހޯދައެވެ. އެއީ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" އަކާއި "ޕްރައިވެޓް ތަޅުދަނޑި" އެކެވެ. އަދި މީގެ ތަޅުދަނޑިން "އާންމު ތަޅުދަނޑި" އާއި މުހައްމަދަށް ފޮނުވައެވެ.
2. މުހައްމަދަށް ފާތިމާގެ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" ލިބުމުން DH އެލްގޯރިދަމް ބޭނުންކޮށްގެން ވަގުތީ "ޕްރައިވެޓް ތަޅުދަނޑި" އަކާއި ވަގުތީ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" އެއް އުފައްދައެވެ. (މިގޮތުން މުހައްމަދުގެ މި ވަގުތީ ތަޅުދަނޑިތައް ފާތިމާގެ ތަޅުދަނޑިތަކާއި ގުޅުމެއް ވާކަން ދެނެގަންނާށެވެ.)
3. ދެން މުހައްމަދު މި އަލަށް ހެދުނު ވަގުތީ "ޕްރައިވެޓް ތަޅުދަނޑި" އާއި ފާތިމާގެ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" ބޭނުންކޮށް DH އެލްގޯރިދަމް އިން "ސިއްރު" ނަންބަރެއް އުފައްދައެވެ.
4. މުހައްމަދު މި ނަންބަރު ބޭނުންކޮށްގެން މި މެސެޖަށްއެކަނި ޚާއްސަވެގެންވާ ތަޅުދަނޑިއެއް އުފައްދައެވެ. މިއަށް މިކިޔަނީ ސެޝަން ތަޅުދަނޑި (Session Key) އެވެ.
5. މުހައްމަދު މި ސެޝަން ތަޅުދަނޑިން މެސެޖު އެންކްރިޕްޓްކޮށް، އޭނާގެ އަތުގައިވާ ވަގުތީ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" ހާއި އެކު ފާތިމާއަށް ފޮނުވައެވެ.
6. ފާތިމާއަށް މި އެންކްރިޕްޓް ކުރެވިފައިވާ މެސެޖު ލިބުމުން، ސެޝަން ތަޅުދަނޑި އޭނާއަށް ހޯދައިގަނެވޭނެއެވެ. އެހެނީ އޭނާގެ ތަޅުދަނޑިތަކާއި މުހައްމަދުގެ ތަޅުދަނޑިތަކުގެ އަބްޖަދީ އެކައްޗެކެވެ. އޭނާގެ "އާންމު ތަޅުދަނޑި" އެވެ.
7. ދެން ސެޝަން ތަޅުދަނޑި އިން ދަމައިގަނެވުމުން، ފާތިމާއަށް މިހާރު އެމެސެޖު ޑިކްރިޕްޓްކުރެވޭނެއެވެ.

މިތާގައި "ފާތިމާ މިހެން ހިތާ" އަދި "މުހައްމަދު މިހެން ހިތާ" ބުންޏަސް، މީގެ މާނައީ މިއެންމެހާކަމެއް ހިނގަނީ، އެމީހުންގެ އަތުގައިވާ އެންކްރިޕްޝަން ޕްރޮގްރާމުންކަމެވެ. އެހެންކަމުން މިހުރިހާ މަސައްކަތެއް އެބައިމީހުން ކުރާކަންނޭގެއެވެ. މިބައިމީހުން ހަމައެކަނި ކުރިމަތިލާނީ އެޕްރޮގްރާމުން ދައްކާ ޑައިލޮގް ބޮކްސް ތަކަކާއި މެސެޖުތަކާއެވެ.

*** ނުނިމާ ***

ދުނިޔެވިރުސްގެ ދުނިޔެވިރިކަމުން ބިރުގަންނަވާށެވެ.
رحمه الله
އިމާމް އަންވަރުލް އަވްލާގީ
ޝަހީދުވެއްޖެ!

(މިއީ ޝައިޚު އަލް އިމާމް އަންވަރު އަލްއަވްލަޤީގެ "Allah is Preparing us for victory" ގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާއެވެ.)

١- الله ތަޢާލާ ކަމަކަށް ނިމުން ގެންނަވަން އިރާދަ ކުރައްވާނަމަ، އެކަމަކަށްޓަކައި (ފުދުވިދާ) ސަބަބުތަކެއް ފައްދަވާނެއެވެ.

މިސުރުޚީ ނަގައިފައިވާ އިމާމް އިބްން އަލްޤައްޔިމް ޖައުޒިއްޔާ ފައިވާ ތާރީޚުގެ ފޮތް ކަމުގައިވާ އަލް ޒާދުލް މަޢާދު އިންނެވެ. الله عزوجل ކަމަކަށް ނިމުން ގެންނަވަން އިރާދަ ކުރައްވާނަމަ، އެނިމުމަކަށް ވާސިލުވުމަށް ސަބަބުތައް އެއިލާހު(އުފެއްދެވާ) ފައްދަވާނެއެވެ. الله عزوجل މިއުއްމަތަށް ނަސްރު ދެއްވަން އިރާދަ ކުރައްވާނަމަ، އެއިލާހު އެކަމަށްޓަކައި ޖަމާޢަތެއް ފައްދަވާނެއެވެ. އެޖަމާޢަތުން، މިއަދު ހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކަށް ބަލައިލައިގެން، ނަސްރު އެބައަންނަކަން ފެނިއަން އިނގޭތޯ ކުރެވޭނެއެވެ.

މިއީ ތަނަވަސް އުޝޫލާއި ކަމުގައި އަހަރުމެން ނިންމައިލި ކަމުގައިވާނަމަ، މިއާދު ނިމުން އައުމުގެ މަގުމަތީގައިވާކަން ނުވަތަ ޓްރެންކަން އަހަރުމެންނަށް ޤާބިލު ކުރެވޭނެއެވެ. ނަސްރުގެ މައްސަލައާއި ގުޅޭ ޙައްދުކާރު ބަލާނަމަ މިއުއްމަތަށް އެންމެފަހުން ނަސްރު ލިބޭނެ ކަމަށް الله عزوجل ވަޙީ قرآن ގައި އަދި رسول الله (صلّى الله عليه وسلّم) ވަޙީ ހަދީޘްތަކުގައި އަންގަވާފައެވެ. އަދި އަހަރުމެން އެންމެންނަށްވެސް މިކަންވާންޖެހޭނީ ހަޤީން ކުރުމުގެ މައްސަލަ އަކަށެވެ. ދިޔާ ހަޤީން ކުރަނީ ތަސްލީމުން އެއީ އަހަރުމެންނަށް ޔަޤީނާއެއް ކަހަލަ އެއްޗެކެވެ. ދީނައަޔާ މުސްލިމުންގެ ކުރުމުގައިވާނަމަ، ދީނާގެ އިމާންގައި މައްސަލައެއް އުޅެއެވެ. ކީއްވެ ގެއްލޭވެ؟ އެއީ މިކަން ފާއިތު ކުރުމަކަށްޓަކައިވާ ރަނގަޅު އެހާވަރުގެ ދަތިތަކެއެވެ. ބައެއް ރަނގަޅުކަމް ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.

الله عزوجل ވަޙީ ކުރައްވަނީ:

وَلَقَدۡ كَتَبۡنَا فِي ٱلزَّبُورِ مِنۢ بَعۡدِ ٱلذِّكۡرِ أَنَّ ٱلۡأَرۡضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ ٱلصَّٰلِحُونَ ١٠٥

މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން، ތައުރާތުގެ ފަހުން ޒަބޫރުގައި ތިމަން އިލާހު ލިޔުއްވީމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން، ބިން ވާރުތަވާ ދިޔުކުވާރުނީ، ތިމަން އިލާހުގެ ޞާލިޙް އަޅުތަކުންނެވެ." (سورة الأنبياء : 105)

އެހެންކަމުން، އެންމެ ފަހުން الله عزوجل ގެ ޞާލިޙް އަޅުތަކުން ބިންވާރުތަވާނެއެވެ.

الله عزوجل ވަޙީ ކުރައްވަނީ:

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ ٱلْمَنصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ جُندَنَا لَهُمُ ٱلْغَـٰلِبُونَ ﴿١٧٣﴾

މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން ތިމަން އިލާހުގެ އަޅުކަލުންގެ ތެރެއިން ރަސޫލުންނަށް ތިމަން އިލާހުގެ (ނަސްރު ދެއްވާނެކަމުގެ) ބަސްފުޅުވަނީ، އިސްވެ ގޮސްފައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެބޭކަލުންނީ، ހަމަ ނަސްރުލިބިގެންވާ ބޭކަލުންނެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން، ގަދަވާނީ ބަޔަކީ ހަމަ ތިމަން އިލާހުގެ ލަޝްކަރުކަން ކަށަވަރުވެ." (سورة الصّافات :171-173)

އެހެންކަމުން، ނަބިއްޔުންނާއި ރަސޫލުންނަށް ނަސްރު ދެއްވާނެކަން الله عزوجل ވަޙީ އެބައިމީހުންނަށް ވަޢުދުވެ ވޮޑިގެންވެއެވެ.

الله عزوجل ވަޙީ ކުރައްވަނީ:

... إِنَّ ٱلْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَن يَشَآءُ مِنْ عِبَادِهِۦ ۖ وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން، ބިން މިލްކުގެ ވެރިފުޅަކީ الله ތަޢާލާއެވެ. އެއިލާހުގެ އަޅުންގެ ތެރެއިން އެއިލާހު އިރާދަކުރައްވާ މީހަކަށް އެބިން ވާރުތަކޮށްދެއްވައެވެ. އަދި ރަނގަޅު ނިމުންވަނީ ތަޤުވާވެރިންނަށެވެ." (سورة الأعراف: 128)

އެހެންކަމުން، الله ތަޢާލާ ކާފިރުންނަށްވެސް އަދި މުއުމިނުންނަށްވެސް ދެއްވަވާފައެވެ. ނަމަވެސް الله ތަޢާލާ އާޚިރު ނިންމަވަނީ މުއުމިނުންނަށް ބިންވާރުތަވާން ކަމައިންނެވެ.

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِـُٔوا۟ نُورَ ٱللَّهِ بِأَفْوَٰهِهِمْ وَيَأْبَى ٱللَّهُ إِلَّآ أَن يُتِمَّ نُورَهُۥ وَلَوْ كَرِهَ ٱلْكَـٰفِرُونَ ﴿٣٢﴾

މާނައީ: "އެބައިމީހުން އެދެނީ، الله ތަޢާލާގެ ނޫރުފުޅު (އެބަހީ: އިސްލާމްދީން) އެމީހުންގެ އަނގަތަކުން ފުމެ ނިއްވާލުމަށެވެ. ނަމަވެސް، ކާފިރުން ކަރަހަތް ނުރުހުނަސް، الله ތަޢާލާ އެކަލާނގެ ނޫރުފުޅު ފުރިހަމަ ކުރެއްވުމަށް މެނުވީ އެކަލާނގު އިންކާރު ނުކުރައްވައެވެ." (سورة التّوبة: 32)

މިހާރު ކާފިރުން މަސައްކަތު

ކުރަމުންދަނީ الله عزوجل ގެ ނޫރު ނިއްވާލާށެވެ. الله عزوجل ގެ ނޫރަކީ އިސްލާމްދީނެވެ. މުޙައްމަދު (صلّى الله عليه وسلّم) ގެ ރިސާލަތެވެ. އެބައިމީހުން މަސައްކަތްކުރަނީ އިސްލާމްދީން ހުއްޓުވާލާށެވެ. އަދި (ހަމަ އެހެންމެ) الله عزوجل ވަޙީ ކުރައްވަނީ އެމީހުންނަށް ކާމިޔާބު ވާނެކަމުގައެވެ. އިސްލާމްދީނާއި ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރުމަށްޓަކައި އެބައިމީހުން ހުރި ކުޅަ އަދަދަށް ބަޔަކާއި ފިސާދަ، ހައިރާންވާވަރުގެ ފައިސާއެވެ. އަދި الله عزوجل އެމީހުންނަށް (ކާފިރުންނަށް) ދެއްވާފައިވާ ވަރާލުން ތިބާ ވިސްނާލަބަލާށެވެ. އަދި އެމީހުންގެ އަތުގައިވާ ވަސީލަތްތަކާއި މުދާ (ވިސްނާލަބަލާށެވެ.) އަދި އެބައިމީހުން އެހެރަކައި އެއްޗެއް ހުރަ ކުރަނީ

އިސްލާމްދީނާ ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަ ކުރުމަށެވެ. އެމީހުން މީޑިއާ ކޮންޓްރޯލް ކުރާވަރަކާއި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ބާރުގަދަ ނޫސްތައް ކޮންޓްރޯލް ކުރާވަރަކާއި ދުނިޔޭގެ ބާރުގަދަ ހުރިހާ ޗެނަލް ސެޓެލައިޓް ކޮންޓްރޯލް ކުރާ ވަރަކާއި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ބާރުގަދަ މީޑިއާ އައުޓްލެޓް ކޮންޓްރޯލް ކުރާވަރަކާ އާއި ސަރުކާރުތަކާއި ހުރިހާ ފުލުހުންގެ ބާރުތަކާއި ކޮންޓްރޯލް ކުރާވަރަކާ އާއި މުޅި ދުނިޔެ ކޮންޓްރޯލް ކުރާ ވަރަކަ ތައްކާއިގެން ބައެއްފަހަރު އަހަރުމެން ޝަކުވާކުރަމެވެ. އެމީހުން އަތުގައި މިހުރިހައި ފައިސާއެއް އެބަހުއްޓެވެ. އަހަރުމެންނަކީ އެމީހުންނާ ހަނގުރާމަ ކުރެވޭނެ އެއްވެސް ފުރުސަތެއް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން ދުނިޔާގައި، އެމީހުންނާއިމެދު ކޮންމެއް ކުރެވޭނެ އިތުރު ގޮތެއް ބަލައި އެގޮތްގޮތް ކޮންމެއްމެއް ކުރެވޭނީ ކޮން ގޮތަކަށް؟ އެމީހުންނާއި ހަމަހަމަ ވެސް އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތުމުން އެމީހުންނާ ސިޔާ ސިޔާދަތް ޤަދި ދިމާވާން ކަމެއްނެތެވެ. ހުރިވިދިކަމެއް ނެތި ހަމަޤަދިރުގެން ތިބޭގޮތުގައި ސިޔާސަތު ބާރުން ކާރުގެން އެމީހުންނާއި ހަނގުރާމަ ކުރަންވީ ކޮންގޮތަކަށް؟ ނަމަވެސް الله عزوجل ވަޙީ ކުރައްވަނީ:

... فَسَيُنفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ... ﴿٣٦﴾

[illegible]

"[illegible] (صلى الله عليه وسلم) [illegible]"

[illegible] (رحمه الله)

މާނައީ: "ފަހެ، އެއުރެން އެތަކެތި ހޭދަކުރަމުން ގެންދާނެތެވެ. ދެން އެމުދާތައް، އެއުރެންގެ މައްޗަށް ހިތާމައަކަށް ވެގެންދާނެއެވެ. ދެން އެއުރެން ބަލިކުރެވޭނެއެވެ." (سورة الأنفال: 36)

އެހެންކަމުން އެމީހުން ފައިސާ ޚަރަދު ކުރިހަދޭނެވެ. އެއީ އެމީހުން ބަލިވާން ގޮތެވެ. އެހެނީ الله عزوجل ވަކި ކުރައްވަނީ އެމީހުން އެމީހުންގެ ފައިސާ ފުރަތަމަ ޚަރަދުކުރަން ޖެހޭނެ ކަމުނެވެ. ދެން އެއަށްފަހު އެމީހުން ބަލިވާންކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން އެމީހުން އެމީހުންގެ ފައިސާ އިސްލާމްދީނާ ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރުމަށް ޚަރަދުކުރާކަމަށްޓަކައި އަހަރެމެން އުފާވާންޖެހޭނެއެވެ. އެގޭ މާނައަކީ އިސްލާމްދީނަށް އަވަހަށް ނަސްރު އަންނާނެކަމެވެ. ނަސްރުވެރި އައުމުގެ މަގުމަތީގައެވެ.

*** [illegible] ***

މޫނު ބުރުގާ ހައްލު

އައިމިނަތު ސަމާ

ކުއްލިއްޔަތުން ދިރާސާކުރުން
އިސްލާމިއްޔާގައި މޫނު ބުރުގާ އަޅައިގެން ހިނގުމަކީ މަނާކަމެއް ކަމުގައި، އެ ކޮލެޖުގެ ޝެއިޚް އިބްރާހިމް މޫސާ ކޮލެޖުގެ ދަރިވަރުންނަށް ވަނީ އަންގާފައެވެ. އެކޮލެޖުގެ ދަރިވަރުންގެ ފަރާތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި މޫނު ބުރުގާ އެޅުން މަނާކުރިއިރު، މަތީ ސެކްޝަނެއް ހެދުމުގައި ދިހަ ދުވަސް ވެފައިވާ ދަރިވަރެއްވަނީ މިމައްސަލައިގައި އިދާރީ ގޭޓުދޮރަށް ހާޒިރުކުރުވިފައެވެ. ކޮލެޖަށް ވިދާޅުވެފައިވާ ގޮތުގައި މޫނު ބުރުގާ އެޅުމަކީ ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم)ގެ އަނބި އަނބި ކަބަލުންނަށް ޚާއްޞަ ކަމެއްކަމަށާއި، އަދި މިގޮތަށް ކޮލެޖަށް ވަންނަން ބޭނުންވާނަމަ، ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ވަނުމަށް ވަނީ އަންގާފައެވެ.

އަދި ޒަކަރިއްޔާގެ ބަސްމަގު އިދާރީ ގޭޓުދޮރަށް ހާޒިރުކުރެއްވި ދަރިވަރާއި ވާހަކަ ދެއްކެވި އިރު ހުންނެވީ ވަރަށް ދަށްދަރަޖައިގައެވެ. އެދަރިވަރު ގޭތެރޭގައި އުޅުއްވަނީ މޫނު އަޅުއްވައިގެންވެސް ސުވާލު ކުރެއްވުމަށްފަހު ފިރިމީހާ ކުރިމަތީގައާއި ފަހަނާ ތެރޭގައި ހުންނަވަނީ ކިހިނެއްތޯ ވެސް ސުވާލު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ޕްރިންސިޕަލް އެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ލިޔަން ތަދުގަންނަ ހިތަންމެ ވާހަކައެއްވެސް ވަނީ ދަރިވަރާއި ސުވާލުކޮށްފައެވެ. އަދި މަލާމަތްކޮށްފައެވެ.

އަދި މީގެއިތުރުން ވެސް ޒަކަރިއްޔާ ބުނުއްވައި އިސްލާމް ދީނުގައި އަންހެނުން މޫނުބުރުގާ އެޅުމަކީ ވާޖިބު ކުރައްވާފައި އޮތް ކަމެއް ނޫންކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ޢިލްމު އުނގެނުމަށް ހުރަސްއެޅޭކަމުގައި ވަނީނަމަ އެހެން ސުންނަތަކަށް ވިޔަފާރީ ވިއަސް ދޫކޮށްލަންވި ކަމުގައެވެ. އެހެނީ ޢިލްމު އުނގެނުން ވާޖިބު ކަމަކަށް ވާތީ ވާޖިބެއް އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ސުންނަތެއް ދޫކޮށްލެވިދާނެ ކަމުގައި ބުނަމުންނެވެ.

© BBC

ޒަކަރިއްޔާ ބުނުއްވައި ވަނީ މޫނު ބުރުގާ އާއިލާ ފަރުދާ ޖިލްބާބުގެ ބޮޑުގައި ހިޖާބު ފުރިހަމައިން ޝަރީޢަތުގެ އަމުރުތަކުގެ ދީނީ [illegible]

ފިރިހެނުންކަމުގައި އަންހެނުންކަމުގައި ހުންނަނީ ބަނަންނަނީގެ ކަމުގައެވެ. ދެން މިއަހަރު 2012 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ އެކަކުން ފެށިގެން އަންހެން ކުދިން ކިޔަވަން އަންނައިރު ހެދުންއަޅަންޖެހޭ މިންގަނޑުތަކެއް ޤާނޫނުކުރާނެ ކަމުގައި ޖަކަރިއްތާ ވިދާޅުވިއެވެ. އަދިވެސް ޖެހ. ޖަކަރިއްތާ ވިދާޅުވިކަމުގައި ވަނީ ސަރުކާރުން މިންގަނޑުތައް ހިފެހެއްޓުމަށް މަޤްޞަދުކުރެވިފައި ތިބޭ މިހެން ބުނެ ހަރަކާތްތެރިވާ ތިބި އަދިވެސް ވަރަށް ގިނަ ބައެއް ހޯދާލައިދޭނެކަމަށެވެ.

ނަމަވެސް ހިތާމަތާއި، އިސްލާމީ ތަޢުލީމް ހާސިލް ކޮށްފައިވާ އަދި އިސްލާމީ ކަންތަކަށް

އެހާ ފާޅުކުރައްވާ ދެކޮޅަށް އަދި އެކޮޅުތަކުގައި ފިރިހަމައަށް އަޅުއަ ނިވާކުރާ އެތަށް ދަރިވަރުން ކިޔުމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލުމަށްޓަކައި އެމަނާކުރި މާއްދާ މަށްސަލައަކަށް ނުވެ، ހިތްހަމަ ޖެހިލައިގެން ހުންނަކަމެވެ. އަދި މޫނު ބުރުގާ ނާޅާ ކިޔަވާ ހުރިހާ ކުދިންނަށްވެސް ހުއްދަ ދީފައިވާ ބޮޑުކަމެއް ހަމަ ކޮށްދީ ދިނުމަށް ހިއްސާކުރުވާލެވެ.

މިގެ ކުރިއްސުރެ ޖަކަރިއްތާވަނީ ދިޔައި ދެކޮޅަށް ކިޔަނުމަށް ޖެހިލުމެއް ހިނގާލައެވެ. އެގޮތުން ވިޔަވާ ފުރަތަމަ ހިސާބުގައި ވަގަށް ތަހުރީމް ދެކޮޅަށް ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި މޫނު ބުރުގާ އަޅައިގެން ހިލާ ފިރިހެނުން ކުރިމަތީގައި އުޅުމަށް އިސްލާމް ދިނާ ގެޅުން ހުރި ކަމުގެ ނުނެވެ.

އެހެނަސް އަހަރެމެން މި ބިން މައްޗަށް ފޮނުއްވި الله تبارك وتعلى ވަނީ ހިލާ ފިރިހެނުން ކުރިމައްޗަށް ނިކުންނަ ހިނދު އަންހެނާގެ މުޅި ހަށިގަނޑު ފޮރުވައި ނިވައިކުރުމަށް އަމުރު ކުރައްވާފައެވެ.

*** ނިމުނީ ***

بسم الله الرحمن الرحيم

އެއްމެހައި ޙަމްދާއި ޘަނާއެއް ވަނީ ޢާލަމްތަކުގެ ވެރި ﷲ ތަޢާލާއަށެވެ. ސަލަވާތާއި ސަލާމް ލެއްވުންއެދި ދުޢާކުރަނީ ﷲ سبحانه وتعالى ގެ ރަސޫލާ މުޙައްމަދު صلى الله عليه وسلم އަށާއި އެކަލޭގެފާނުގެ އާލުންނާއި އަޞްޙާބުންނަށެވެ.

އެއަށްފަހު ދަންނައެވެ...

އައްޝަހީދު، އަލްޙަބީބު، އަލްމުޖާހިދު އަބޫ ޢަބްދުއްރަޙްމާން އަންވަރު ބިން ނާޞިރު ޢަވްލަޤީ ޝަހީދުވިކަން، އަނިޔާވެރިކަމުން އިސްކާރުކޮށް ބުދުޒަން ޤަކައި ޤާދުކާރާ އެއްމެޔަން ކައިވަރު ކޮށްދެއްވެވެ.

ޝަހީދު އާއި ޝަހީދުގެ ވިސް އެކުވެރިންކަމުގައިވާ އަބޫ މުޙްސިން އަލްމާރިބީ އަދި ސަމީރު ޚާން އަދި ސާލިމް އަލް މަރުވާނީ (ﷲ سبحانه وتعالى އެ ހުރިހާ ބޭކަލުންނަށް ރަޙްމަތް ލައްވާށިއެވެ.) ޝަހީދުވި މަޢްރިބާއި ޤަވްމު އާއި ޙުދޫދުގެ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ވަނިކޮށް އެމެރިކާގެ މަޢިންދާ ބޮޑަކުން ދިން ހަމަލާއެއްގައެވެ.

އެންމެހާ ތަޢުރީފްވަނީ ﷲ سبحانه وتعالى އަށެވެ! ޝަހީދު އަވާރަކަށް ކޮށްފިހައިވަނީ ޝަހީދު ޤަތުލްކުރައި ބަންދުކޮށް ހަދައިގެން ޝަހީދުގެ ދަރިވަރު ބަދަލު ކޮށްލުމަށް ދަރިވަރުތަކުން ކުރި މަސައްކަތަށް އެއްވެސް ކާމިޔާބެއް ނުލިބި ޤާނޫނީ ދަރިވަރާގެ މަގުގައި ވައިޔަކަ ޢާބިދު ކުރަމުވައިގެން ހުރިހާވަނީ ކޮށެވެ.

ޝަހީދު ދަރިވަރުވަކަމުގެން ނިކުންނެވި ޝަހީދުގެ ދީނާއި ބިޑާދިއަން ނަށްކޮށް ދިނުމުގެ މާތް މަޤްޞަދުގައެވެ. އަދި ބަޔާ ކާމިޔާބީއަކީ ޖިހާދުގައި ތާބިތުވުމެވެ. އަދި ޝަހީދު މަރުވެދިޔައީ އެގޮތުގައެވެ. އަހަރެމެން ދުކާވެރިއެވެ. މުސްލިމް އުއްމަތުގެ ފިޔަވަރުރަނީ އަރާމު ގޮތިޔި ތަކުގައި އަށް މަރުވާބައެއް ނުނެވެ. އަދި ޔައެއްތަ! މުސްލިމް

އުއްމަތުގެ ޒަރީޢާއި ކާފިރުބިލާދަށް، އާގެ ތީޒަރުންނާ ދާއިން ޝަރީޢަތްފުދިއުމުން.

ޒުރުބާނައި ނުރައި އެއްފަށް ދައުވަތެއް އަދި އުއްމަތެއް ދުވިއްޔާ ހެއްދެވީ؟ އެހެންކަމުގައި ވަނީނަމަ އަހަރުމެންގެ އުއްމަތަކީ މަރުނުވާ އުއްމަތެއް ނޫނެވެ. އެހެނަސް، ސަބްރުވެރި، ދިރިއުޅޭ އަދި ދިރިހުރި އުއްމަތެކެވެ. އެހެނީ، އެއުއްމަތުގެ ކުރިމަތީގައި މަރަޔާ، ދިރުމުކަވެ.

އެމެރިކާނުންނަށް ދާއި ހަންވަރުގެ ޖަފްރީގެ އާއި ސަލީރު ޒާން ޒަތުތާކްލަރިޖެހެވެ. އެކަމަކު، އެމެރިކާނާގެ ކުރިއަށްދެވުނު ތުރުމަތެއް ތާބިތުކުރިއަށް ނުވެއެވެ. އަދި އެމެރިކާނުގެ "މިނިވަން" ގާނޫނުތަކުންވެސް އެއްވެސް ދަރަޖައެއްގެ މިންވަރުވެސް ގެންސިދިޔައެއް ނުވެއެވެ.

އެހެންކަމުން އެމެރިކާ މީހުން ގާތް މިނިވަންކަމާއި ޢަދުލު އިންޞާފާއި މިނިވަންކަމަށް ބަރާބަރުކަމާއި އިންސާނީ އިޖްތިމާޢީ ޙައްޤުތަކުން ކާބަލު ހެއްޔެވެ؟ އެމެރިކާގެ ދައުލަތް ބާރުވެރިއަކީ މިއަސާސްތަކުގެ މަރުކަޒުކަމަށް ދައުވާކުރާ އެޖެންސީތައް އެމިރިކާވެސް ހަނިކޮށް އެއާރިޕޯޓުތަކަށެވެ. އަދި ކޮންމެ ދުވަހަކުދަނީ ހިޔާލުވަޒުންވެސް ދެއެވެ.

އެމެރިކާ ނާގާމިއާބަ ފެއްޖެކަން ކަށަފެރެވެ. އެއީ އެމިރިކާން އެމިރިކާނުގެ ޒަވާއިދުތަކުގައި ބާބިދުނުވުމުގެ ސަރަޙައްދުންނެވެ. ނަމަވެސް، ޝަރީޢަ އަންވަރުލާ ޖަޒީރާތީ ކާފިރާބަ ފެއްޖެއެވެ. (އެހެނީ) ޝަރީޢަ ދިރިއުޅުއްވާ ޝަރީޢަގެ ޖަޒީރާގެ މަތީގައެވެ. އަދި މަރުވެދިޔައި އެގޮތުގެ މަތީގައެވެ. އެފަދައިން، އެމެރިކާ ކޮންމެ ދުވަހަކު، އަނިޔާވެރިކަމާއި ޖުލުމާއްކަ މިސްކީނުން މަރުވުން ގެންދެއެވެ. އެމެރިކާގެ ބޮޑުހަނި މިފަދަ ކަތި، ޖައްދުއްނަކީ ދެރެ ބޮޑުހަކެވެ. އަދި އެމެރިކާނަށް އިންސާނީ ޖައްޒުކިބާއި، މިނިވަންކަމާއި، އަދި ޢަދުލުއިންޞާފު ޙައްޤުބޮޑުކަމާ ބަޔައްކަމުގައި، ކޮބަކަން ދައްކާތާ ފާހަގައި ދެރެ ފެބަރައެވެ.

އަދި އެމެރިކާގެ ފަރި ކައްޗާބަ އަހަރުމެންގެ ކުރިމަތްޗަން ނުކުމެފައި ބޭނުމެވެ. "އެންމެކުރު އަފުރާޒާގެ މަރަޔާ ހަމަކޮށްގެ ޙައްޤުމުތިނަކް ލިބުން ކާފިރާބިއަކަށެވެ. އެހެނީ (އެކަށާގެ ބޮޑުގޮތުން) ޝަރީޢަ ވަނީ ހަމަކޮށްގެ އެބަކެއް ޙައްޤުމުތިނަކް މަރާލެވެ." އަދި ކާކުތޯ ދުވަހަކު ދިނަކަން އުޖޫ އެބޭ

ވަޙުޝީއްކަހަލަ މި އޮބާމާ ހަނދާންނަށްޓަކާ ކަމަކީ، "މަޢްޖަލާ" އާއި "ރަފަޝޯ" ގައި ޝައިޚުގެ ޙަބީބާއަށް ހަމަލާދީ އަނިޔާވެރި ގޮތުގައި އުމަރު ސަލާކަ މީހުން ފޮރިކަމަށް އާނާ އެއްބަސްވެފައިވާ ކަމެވެ. އަދި ޚާއްސަ ދަރިވެރި ޢަލީ ބްލޮގްގެ އެމްރިކާގައި ބަރަކާތްތަކަށް، (މިހަމަލާތަކުގައި) މަރުވިމީހުންގެ ތެރޭގައި ގިނައީ ތެއްޕޮކުރިންނާއި، އަންހެނުންނާއި އަދި މުސްލިމުންނެވެ.

ޝައިޚު އަންވަރުލް އަވްލަޤީ

رحمه الله ސުވަރުގެ ދާއިމީ ބަރަކާތަކަށް އެ ވަޢުދުވީ، ސާލިޙު ޢިލްމުވެރިއެއް، ހަރުދަނާ އުސްތާޛެއް އަދި ދަޢުވަތުގެ ޖިހާދުގެ ތަރުބިއްޔަތު ލިބިގަންނަން މަގެއް އުއްމަތަށް ދޫކޮށްލާފައެވެ. އެ މަގެއްގައި ހިނގައިގެން އުއްމަތަށް ޖިހާދާއި އަދި ނަޞްރު ލިއްބައިދިނުމަ މަގެވެ.

ތެދެކެވެ! އެމެރިކާއަށް ޝައިޚު އަންވަރުލް އަވްލަޤީ ޤަތުލުކޮށްލުމަށް ކާމިޔާބުވެއްޖެއެވެ. އެކަމަކު، ޝައިޚުގެ ވިސްނުންތަކާއި ފިކުރު ޤަތުލުކޮށްލާކަށް އެމެރިކާއަށް ކުޅަދާނަވެއް ނުވާނެއެވެ. އަދިވެސް މަ! ޝައިޚުގެ ޝަހާދަތަކީ، ޝައިޚުގެ ފިކުރާއި ގޮތަށް އަލަށް ޖާގަދޭނެކަމެވެ. އަދި އަލުން ދިރި އާލާވާ އާލާވުމެވެ.

ޝައިޚު رحمه الله އުނގަންނައިދީފައި ދަރިވަރުންނާއި، ޝައިޚުގެ ކިބައިން ފައިދާ ލިބިގަތް އެތައް ދަރިވަރުންނެއް ދުނިޔާގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅެމުން ދެއެވެ. (إن شاء الله) މިދަރިވަރުން ޝައިޚު ކުރިއަށް ވަޢުގެންނެވުން ކުރިއަށް ގެންދާނެއެވެ. އަދި ޝައިޚުގެ ޖިހާދުވެރިކަން ދެމެހެއްޓޭނެއެވެ. ސިޔާސަތާ މަގުގައި ކުރިއަށްދަމުންނެވެ. ނަބިއްޔާ صلى الله عليه وسلم ގެ އަޙްކާމުގައި (އެބަޔަ ދެއްކެވި މަގުގައި) ހިފަހައްޓައިގެންނެވެ.

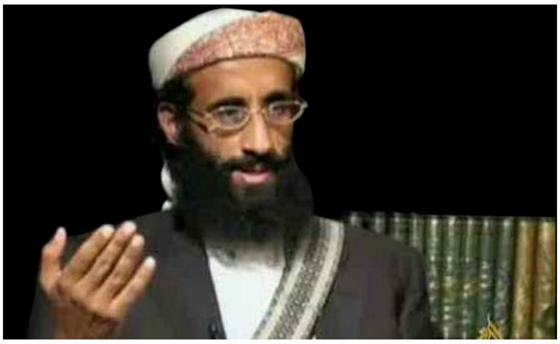

ދަންނައެވެ، އެމެރިކާގެ ސިޔާސީ ޖަރީމާތަކެވެ! މުސްލިމުންގެ ލޭ ތުނބުކުރު ލޭ ހެޔޮ ނުވަތަ ބަޔަކުންނެވެ ބަޔަކު ރަވާރަރާކޮށްފޯ ކާނު ފަހަރަ، އެމީހުންގެ ހިތްވަރަކާ ޒާތުކަން ދޫކޮށްލެވެ. އަދި (ހިތްހިތާ) ބުނެވެ. "ތިމަންނަގެން އިސްލާމްދީން ފަނާ ކޮށްލައިގެވެ. އިސްލާމީ އުއްމަތް މިހާރު ނިމުނީއެވެ. އިސްލާމީ އުއްމަތުގެ ބާރު ކެނޑުނީއެވެ. މުސްލިމު އުއްމަތުގެ އެވެސް މިވެސް ތިމާގެ މައްސަލަ ގަދަވެގެންގޮސް މިއަދު އަހަރުމެންނަން ލިބިގެންވާ ބަޔެއްކަމެވެ."

މިބައިމީހުންނަށް މިއޮތް ހިލާފުވެއްދޭވެ! ފަހެ، އެބައިމީހުން އެ ހަނގުރާމަކުރަނީ މުޅި އުއްމަތާއެވެ. އަދި

މަތިވެރި ދީނަކާއެވެ. އެބައިމީހުން އެ ހަނގުރާމަކުރަނީ ޖިހާދައި ތަޢުރީފުގެ އުއްމަތާ ދެކޮޅަށެވެ. އެއުއްމަތުގެ އަޤީދާ ފުނޑާލަން އެމީހުން ވިސްނަނީ ކޮންފަދައަކުން ހެއްޔެވެ؟

އެމެރިކާގެ މި ހަރުދަނާކަމާއެކު ގޮތުގައި، މުޅި ދުނިޔޭގައި ބާރުހިންގުމަށް ބޭނުންކުރަމުންދާ އަނިޔާވެރިކަމާއި، ޔަހޫދީންނަށާއި އެކިތަންތަނުގެ ޖާރުމީ ވެރިންނަށާއި އަދި އެކަންކަމަން ވަކާލާތުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހުއްޓުމެއްނެތި އެހީތެރިވުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، (އެމެރިކާގެ) މި ހަމަނުޖެހުން ސިޔާސަތުތަކާއި، މުޅި ދުނިޔޭއަށް ފޯރުވަމުންދާ އެމެރިކާނުންގެ އަނިޔާވެރިކަމާއި، އަދި ގޮނިކޮއްކޮ ފިރިހެނުން އެރިކެރިފުމަން އިންސާނުކޮށް ދެކޮޅުހަދާ ބާރުގައި، (އެސަރުކާރުތަކާ) ދެކޮޅަށް ހަޖުއުރުވައި (މުސްލިމު) ރައްޔިތުން ނުކުތީއެވެ. އަދި މައިދާންތަކަށް ދަތުރުކުރިއެވެ. އެ (ގޮނިކޮއްކޮ) ފިރިހެނުންނަށް (މުސްލިމު) ރައްޔިތުންގެ ކަރުގައި އެމެރިކާނުން އަޑުއާވާ މިއީ ބައެއްކެވެ. (އެބައި އެމެރިކާނުން އޮތޮޅުވަން މުސްލިމު މުޖުތަމަޢަށް ބައްބަންކުރުމުގެބަހައި އެބައިމީހުންގެ ޚަރަދުކުން ހާލައި ތިބި ބައެއްކެވެ.)

الله سبحانه وتعالى ގެ ރަޙުމަތްތަކުން، މިސްރުގައި އެމެރިކާގެ މުސްލިމުގައި އޮތިކަރަކުރެއް ދިރިއްޖެވެ. އެއީ މިސްރުގެ އިންޤިލާބުން އެމެރިކާގެ ޚާރިޖީ ވަޒީރާއި ބައްދަލުކުރުމަށް އިންކާރުކުރި ކުރުމުންނެވެ. އަދި ޖިހާދީ ތިބިބާރުގައިވެސް އެމެރިކާއަން (އެފަދަ) އެހެން އެތިވަރަކަށް ލިބިފައިވެއެވެ.

އަދި މިހާރު އެމީހުން ބަލަންތިބީ ސޫރިޔާގެ މުސްލިމު ރައްޔިތުންނާ ދިމާލަށެވެ. އަދި ޔަމަނުގެ އިންޤިލާބުގެ ކުރިމަތީގައި އެމީހުން ވަނީ ނުކުޅެދުންތެރި ފެނިފައެވެ. އެހެނީ ރައްޔިތުންނަށް އެމެރިކާގެ ބަޔަކުމީހުން ކުރަނިކުރާ އަދި އެއަން އިންކާރުކުރާ ބައެކެވެ. އަދި އެބަސްގެ ބޮޑުއަން އެމެރިކާ ވަނުމަން އެމީހުން ދެކޮޅުހަދައެވެ. (އެމެރިކާއަން ވަޒީފާދި) ތަޢާރުފުވާ މީހުން ޖިހާދަކަށެވެ. الله سبحانه وتعالى ގެ ރަޙުމަތްތަކުން، އެބައިމީހުންނަށް ދިނަބައިގަނެއް ނޫނެވެ. އަދި އެބައިމީހުންނަށް ބިންމަތީގައި އެއްވެސް ބާރުވެރިކަމެއް ދިބިގެންނެއް ނުވެއެވެ.

އޭ ރަމަޟާންގެ އިންޤިލާބީންނޭވެ!

ކަޑާފީން ނިކުމެ މިނިވަންކަމާއި، ޑިމޮކްރަސީއާއި އަދި އެބައިމީހުންގެ ނިންމުމަކީ އިންކާރު ކުރުމަށްޓަކައެވެ. އެހެންކަމުން މި ތަރުކާޔަ ޖެއްސީ އަނިޔާވެރިކަމުގެ މަސްތަކަށް ކަޑާފީންގެ ދެކޮޅުވެރި ބަސް ބަނޑުޖެހުނެވެ. ކަޑާފީންގެ އަންގާ ހެޔޮ ދަރިންނާއި، ބަލިކަނި މީސްތަކުގެ ތެޅުއިން އަންހެނުންނާއި، ދުވަސްވީމުސްކުޅުންނާއި އަދި ތުއްތުކުދިންގެ މިނިވަންކަމާ ދެކޮޅަށް ގުޅުގުޅުން އަޑުމުން މިއަންނަ ބޮންބަތަކާ ދެކޮޅަށެވެ. އެޖެންޓް ޢަލީ ޞާލިހުގެ ކުރިމަތީގައި ކަޑާފީން އަޅުއްލާ ފަދައިން، އެމެރިކާއިން ރާވަފައިދި (އެހެނިހެން) ވެރިންގެ ކުރިމަތީގައި ކަޑާފީން އަޅު އުފުލަން ޖެހުނެވެ. الله ތަޢާލާ ބުނެމެވެ! އެބައިމީހުންނަކީ އެއް ވާރިސުއްލާއްގެ ދުވަހެވެ. ތިޔަ އަނަބުރުސަން ކުރިމަތިވެފައި މިވާ އުނދަގޫތަކަ، އެމެރިކާ އާއި އެމީހުންގެ ޔަހޫދީންގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަންތައްތަކެއް ނުނިމެއްޖެތޯ؟

އަލީ ޢަބްދުالله ޞާލިޙް ވަނީ الله سبحانه وتعالى ފިޔަވައި ޢާލާގެ ކަލަރު ކަމުގައި އެމެރިކާ އިސްރާއީލު ކަށަވަރުވެއްޖެވެ. އަދި ޢާލަމަށް އެހީތެރިކަން ފެނިކަމަށް އަޅުވާފައިވަނީ އެބައިމީހުންނެވެ. އަދި ޢާލަމަށް އެހީތެރިވުމުގައި އެބައިމީހުންނަކީ 30 އަހަރު ހަރަކާތްތެރިވެއެވެ.

އޭ ރަމަޟާންގެ އިންޤިލާބީންނޭވެ!

ހުވަނީގަން ބަޔާސާވުމުން މިނިވަންކަން ޖިބުގަލުމާއި، (ފެތެއިޙުމަޖިލީ) ސަޅަބަރެއްދުގައި އެމެރިކާނުން ހިންގުމަށް ޙާވާފައިވާ މަސްޢޫދުއްޔަކަން ދެކޮޅުހެދުމާއި، އަދި އެމެރިކާގެ އިސްތިޢުމާރު ކުރުމާ ދެކޮޅަށް އިރާޤާއި އަފްޣާނިސްތާނާއި ފަލަސްތީނުގެ ޙައްޤިއްޤުންނަށް އަނިޔާވެރިކަން ފުރުޞަތުދިނުމަކީ، އިންޤިލާބުގެ އަމާޒުތަކެވެ ތެރޭގައި ހިމެނުން ކަޑާފީންގެ މަސައްކަތް ވާޖިބުވެގެންވާ ކަމެކެވެ.

އޭ ރަމަޟާންގެ އިންޤިލާބީންނޭވެ!

ޔަމަނު ރައީސް ޢަލީ ޢަބްދުالله ޞާލިޙާ ދެކޮޅަށް ކަޑާފީންވަނީ ފަރިއާގެ އަލިކަމެއް ގެންގޮސްދީފައެވެ. އަދި (ޔަމަނު ރައީސް ފެރިކަމުން ދުރުކުރައިވާ ފެތެއިޙުމަޖިލީ) ސަޅަބަރެއްދުގައި އެމެރިކާއާ ދެކޮޅަށް އަދަދަ އެހެން ފަރިޔައް ގެންގޮސްދީފައެވެ ކަޑާފީންގެ ހުރަސްޖެހި ކަމެކެވެ.

ނިންމާލަމުން ބުނަމެވެ. އޭ "ޢަރަބިޔާ" ހަބީރާއެވެ! (އެމެރިކާއާ އަޅުވާފައިންގެ) އަނިޔާވެރިކަމުގައި ޝަހީދުކޮށްލެވުނު ކަޑާފީންގެ ދަރިއެއް ކަމުގައިވާ ހިއްވަރުދެނި، އަލްވާރި، ވަރުދެނި، ބަޖެހި، އައްސަލާމު އަންވަރު ބުނ

ނާބިޣުލް ޢަވްލަޤީ ޝަހީދު ކޮށްލެވުމުގެ ސަވަބުން، الله سبحانه وتعالى އަހަރުމެންނަށާއި އަދި ކަށަވަރުންނަށް އެންމެ ހެޔޮ ހިތްހަމަޖެހުން މިންވަރު ކޮށްދެއްވާނިއްޔެވެ.

ދިއްޔާ އުޅުއްވިޔުންވެސް، (ޝިޔާ ޝަހީދާގެ) ސަލާމުގެ މުޖާހިދު މުޙައްމަދު ޢުމައިރު އަލްކަލަޤީ އާއި ދިސައަތުތަކުގެ އަންހުންނާއި، ކުދިކުދިންނާއި، އަދި މުސްލިމުން ޝަހީދުކުރެއްވިކަން ކަށަވަރުވެއެވެ.

އަނިޔާވެރިކަމަށް ބޯ ނުލަނބާއި އަނިޔާވެރިކަމުގެ ދަރުގައި ތިބެމަށް ނާދޭ، މިނިވަން ޝަހީދާގެ ދަރުކަށް ދަރުފުން ހާލުކަށް ހަމަހާލަތުގައި، ބަލި ބޭލިޔުގެ ނިޒާމުންވެސް އަށްސަލިހުލް މުޖާހިދު ޖާއިދު އަލްދަޢާރީވެސް ޝަހީދުކުރެއްވި ޓީވެއެވެ.

އާ މިނިވަން ޝަހީދުންގެ

އަހުލުވެރިންނޭވެ! ސަލާމް އާއި ސަލާމްގެ އެކުވެރިންގެ ތަޢައްޔަ ބަރަކާތުގެ ނާޒިލުވާށި އަބަދަށްޓަކައި ފޯވެ. ސަލާމްގެ ކުރިމަތީގައި ވެސް އަނިޔާވެރިކަމުގެ ނިޒާމްގައި ބަލިކަށްވެއެވެ.

ސަރުޗަސް: بيان إستشهاد الشيخ أنور العولقي ورفاقه

ގްލޯބަލް ޖިހާދު ޕްރޮޕެގަންޑާ ބަރަޤް

ބާބުން ނަންބަރު: 37

ތާރީޚް: 11 ذالقعدة 1432 ހިޖްރީ

އަދި الله سبحانه وتعالى ގެ އިލްހާމްކޮށްދެއްވާ ވަރަށް އަވަހަށް، އުމުރުން އާދޭ ބަދަލު ހިފާނެއެވެ.

ބަލާލާހުތުންނަށް ބޭނުންވެ!

ކުރިމަތީގެ ހިތްހަމައިގެ އެންމެ އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހުމަކީ، ފުރުސަތުދެއްވާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޝަހީދުވުމުގެ އެކުވެސް ނުވެގެނެވެ.

އަހަރުމެންނާއި އެމެރިކާ މިފަދަ ހަނގުރާމަކުރާމެއްގެ (ބައްޔެއް ވަރަށް) އުޅުނުން އަހަރުމެންނަށް ބަޔަކު ކުރެއްވީއެވެ. އަދި (ބައްޔެއް ވަރަށް) އަހަރުމެން އުޅުނުންނަށް ބަލައިވެއެވެ. އަދި އެންމެ ފަހުގެ ނިމުމުގައި ކަޑައެޅި ބައިވެރިވެއެވެ. ނަބިއްޔާ ތިޔަބައިމީހުން ބައިވެރިވާނެއެވެ.

﴿وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هُوَ ۖ قُلْ عَسَىٰ أَن يَكُونَ قَرِيبًا ١﴾

"އަދި ބުނާނެއެވެ. އެކަންވެސް، ކޮންއިރަކުން ހެއްޔެވެ؟ ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ! ވަރަށްއަވަހަށް އެކަން ވުން ގާތްވެދާނެއެވެ."

25

މުސްލިމުންގެ އިއްތިޙާދު ހަނގުރާމަތުގައި ކޮބައިތޯ؟ (2)

ލިޔުނީ: އަބޫމަރު އަސްވަދު

ކުރީމަހުގެ އަދަދުގެ ދެން...

ދެން ޢަލީއާ (رضی الله عنه) އުރިސާބަން ދިޔުމުން އުމަރުން ސުވާލުކުރިއެވެ. "ކަލޭމިހަ އަދި ކޮންބާރުމަކު ހުއްޓެވެ؟" ޢަލީއާ (رضی الله عنه) ވިދާޅުވިއެވެ: "އަހަރުމެން ކަލޭމެންނަށް ހުރަހަގަން މިއަދު ތިޔަބައިމީހުން އިސްތިޤްބާލްދިން ޚުޠުބާކަން އަހަރުމެންގެ ޚިޔާރާއި ގޮތަށް ތިޔަބައިމީހުން އުޅުނީގެދޮރުވެ. މިގޮތް ޚުތުބާ ނުކުރަނީނަމަ އަހަރުމެންނަށް ހިޔާ ދީގެން ބޮޑަނބައިގެން ހިތްޕުން ތިޔަބައިމީހުން ތިބުމަށެވެ. މިތަނުން ގޮތެއް ޚުތުބާނުކުރަނީނަމަ މިދެލުވެރި ކަންތައް ހަމަވު ހިނގާދަނީއެވެ." އަދި އުމަރުން އެކިއެކި ޖުމުލަތައް ދެއްކި ނަމަވެސް ޢަލީއާ (رضی الله عنه) "އާ ނޫނެއްގޮތެއް ނުންނާނެއެވެ." މިހެން ވިދާޅުވިއެވެ. ދެން އެކަޑާގެ ފެންނާއި ޖަމާޢަތުގެ މަތިން ފާރިހީއަކު ގެނވުނެވެ. އަނާ ބުނެފުވެ: "އަހަރުމެންގެ މުސްކުރި ފަރުމާރުގައި ވާގޮތުން ޖަމާޢަތް ޝަރުޢީ ވަންހައިގެ ދޮރުއިން ނަބީބާކަމުގެ ފާސްވާނެއެވެ. އެބާކަމުގެ އުޅެން ދަރުދޮރު ކުރައްވާނެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުން އިމާންވެގެން ތިޔައުޅޭ ނަބީ ބޭކަމަކާން އެކަހަމަކަމެއް ފުނިވަޖެހިގެންތޯ ވާހެއްޓެވެ؟" ޢަލީއާ (رضی الله عنه) ވިދާޅުވިއެވެ: "ތިޔަ އިޝާރާތްކުރި ދަރުމަތި އަހަރުމެންގެ ނަބިއްޔާ (صلى الله عليه وسلم) ކުރައްވަވައިފި ދަރުމަތްގެކެވެ. އެދަރުމަތުގެ ވާހަކަ ނަބިއްޔާއަށް ބަރަކާތްލެއްވި ޤުރްއާނުގައިވެސް އެބައޮތެވެ."

الله ތަޢާލާ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ:

سُبۡحَـٰنَ ٱلَّذِىٓ أَسۡرَىٰ بِعَبۡدِهِۦ لَيۡلاً مِّنَ ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡحَرَامِ إِلَى ٱلۡمَسۡجِدِ ٱلۡأَقۡصَا ٱلَّذِى بَـٰرَكۡنَا حَوۡلَهُ ۥ لِنُرِيَهُ ۥ مِنۡ ءَايَـٰتِنَآ‌ۚ إِنَّهُ ۥ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ ﴿١﴾

މާނައީ: "މަސްޖިދުލް ޙަރާމުއިން މަސްޖިދުލް އަޤްޞާ އަށް އެއިލާހުގެ އަޅާ ބަރަކާތްލެއްވި ބައްޔަށެއް ރެއަކުން އިލާހު ހުސްޗާއިޒުކޮށްދެއްވާ ކަލާނގެއެވެ. އެއީ އެއާޔަތް ވަރަގެން މިހެންއިލާހު ބޮޑުކަމާއި ލިއްބި ތެރޭ. (އެއީ) ތިމަންއިލާހުގެ ހެއްކާ ނިޝާނެއްވަނަތަކުގެ ހިސާބުގެ ތެރެއިން ބައެއް އެކަލޭގެފާނަށް ދައްކަވަވުމަށްޓަކައެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އެއިލާހީ

ދުވަސް އަސްސަވައި ވޭދެއްނާ ދުވަސް ބައްދަރާވޭދެއްނާ ދިރާހުވެ.” (އަލް އިސްރާ: 1)

ޞަޙާބީބޭފުޅަކު ބޭފުޅުވެ: ”އަހަރުމެންނަން އުނގެފައިވާގޮތުން އުނބިއްޔަކުގެ މައްޗަކީ އުނބިއްޔަކުގެ އެއްމަހުގެ މައްޗަން އަހަރުގެ އެއްމަސްދުވަހު ކުރަހިފުން ހަރުސް ކުރައްވާނެއެވެ. އެކަން ދިރިއުޅުމުގައި ހިނގާފައިވާ ކަންހުރިހައެއް ކުޅުވެ؟” ރަބާ (رضى الله عنه) ވިދާޅުވިއެވެ: ”މިއަކަށްވުރެ އެއީ މިއަދުގެ ހަމަޖެހިފައެވެ.”

شَهۡرُ رَمَضَانَ ٱلَّذِىٓ أُنزِلَ فِيهِ ٱلۡقُرۡءَانُ هُدً۬ى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَـٰتٍ۬ مِّنَ ٱلۡهُدَىٰ وَٱلۡفُرۡقَانِ‌ۚ فَمَن شَہِدَ مِنكُمُ ٱلشَّہۡرَ فَلۡيَصُمۡهُ‌ۖ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوۡ عَلَىٰ سَفَرٍ۬ فَعِدَّةٌ۬ مِّنۡ أَيَّامٍ أُخَرَ‌ۗ يُرِيدُ ٱللَّهُ بِكُمُ ٱلۡيُسۡرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ ٱلۡعُسۡرَ وَلِتُڪۡمِلُواْ ٱلۡعِدَّةَ وَلِتُڪَبِّرُواْ ٱللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَٮٰكُمۡ وَلَعَلَّكُمۡ تَشۡكُرُونَ ١٨٥

މާނައީ: ”ރަމަޟާން މަހަކީ އެމަހުގައި ޤުރުއާން ބާވައިލެއްވި މަހެވެ. އެޤުރުއާން ބާވައިލެއްވީ މީސްތަކުންނަށް ހުރި ތެދުމަގެއް ކަމުގައި ހިދާޔަތާއި ޙައްޤާއި ބާޠިލު ވަކިކޮށްދެނިވި ހެކިތަކެއް ކަމުގައެވެ. ފަހެ ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން އެ މައްސަރުގައި ޙާޟިރުވެ ހުރެއްޖެމީހާ އެމަހުގެ ރޯދަ ހިފާހުށިކަމެވެ. އަދި ބަލިވެއްޖެ މީހާ ނުވަތަ ދަތުރެއްގެ މަގުގައިވާ މީހާ (އެ މައްސަރުގެ ރޯދަ ދޫކޮށްލައިފިނަމަ) އެހެން ދުވަސްތަކުން އެޢަދަދު ހަމަކުރާހުށެވެ. الله ތިޔަބައިމީހުންނަށް ލުއި ފަސޭހަކަން އިރާދަކުރައްވައެވެ. އަދި ދަތި އުނދަގޫކަން ތިޔަބައިމީހުންނަކަށް އިރާދަފުޅެއް ނުކުރައްވައެވެ. (މިކަންތައްތައް މިގޮތަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ) ތިޔަބައިމީހުން އެމައްސަރުގެ ދުވަސްތަކުގެ ޢަދަދު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންނަށް ތެދުމަގު ދެއްކެވިކަމުގެ މައްޗަށް الله އަށް ތަކުބީރުކިޔުމާއި ޝުކުރުކުރުމަށް ވުމަށްޓަކައެވެ.”
(ބަޤަރާ: 185)

ޞަޙާބީ ބޭފުޅު: ”އަހަރުމެންގެ ޙާލަތަށް ބޮޑުދުރުމީހުން އިސްލާމްދީނާއި އެއްމަހުން މިހާރު ހުރިކަމެއް ކަންބޮޑުވާ އެމިހަކަން ބޮޑު ތިރަހައި ދެއްވާނެކަން الله سبحانه وتعالى އަންގަވާފައެވެ.” ރަބާ (رضى الله عنه) ވިދާޅުވިއެވެ: ”އާއެކެވެ! އަހަރުމެންގެ ދުޢާތަކުގައި ވަރިކުރެއްވާފައިވަނީ މިދުރައިންނެވެ. އެއާހުރެ ވަރި ކުރުއްވިއެވެ.

مَن جَآءَ بِٱلۡحَسَنَةِ فَلَهُۥ عَشۡرُ أَمۡثَالِهَا ۖ
وَمَن جَآءَ بِٱلسَّيِّئَةِ فَلَا يُجۡزَىٰٓ إِلَّا مِثۡلَهَا
وَهُمۡ لَا يُظۡلَمُونَ ﴿١٦٠﴾

މާނައީ: "ހެޔޮކަމެއް ކޮށްފިމީހާ ދަންނާނެވެ. ފަހެ އެމީހަކަށް އެފަދަ ދިހަ ހެޔޮކަމުގެ ތަވާބު ހުށީމެވެ. އަދި ނުބައިކަމެއް ކޮށްފިމީހާ ދަންނާނެވެ. ފަހެ އެފަދަ ކަމެއްގެ ޖަޒާ ފިޔަވާ އެމީހަކަށް ނުލިބޭ ހުށީމެވެ. އަދި އެބައިމީހުންނަށް ބޭއިންސާފު ނުކުރެއްވާ ހުށީމެވެ." (އަންޢާމް: 160) ވާރިދީ ބަޔާންކުރިއެވެ.

"އަހަރެމެންގެ ޤުރުއާން ބުނާ ގޮތުގައި އަނބިއްޔާގެ މައްޗަށް ސަލަވާތް ކިޔުއްވުމަކީ އުއްމަތުގެ އެންމެންނަށް الله سبحانه وتعالى އަމުރު ކުރައްވާފައިވާކަމެވެ." ރަބީއާ (رضى الله عنه) ވިދާޅުވިއެވެ: "މީހަކަށާއިދުރުގައި ބޮޑައިގަތުމާއި ތަނަވަސް މިފަދައިންނެވެ."

إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلَٰٓئِكَتَهُۥ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ ۚ
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ صَلُّواْ عَلَيۡهِ
وَسَلِّمُواْ تَسۡلِيمًا ﴿٥٦﴾

މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން الله އާއި އެއިލާހުގެ މަލާއިކަތުން ނަބިއްޔާ (صلى الله عليه وسلم) މައްޗަށް ސަލަވާތް ދެއްވައެވެ. އޭ އީމާންވެއްޖެ މުއުމިނުންނޭވެ! އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް ސަލަވާތް ފޮނުވުން އަދި ދުޢާކުރާށެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނަށް ސަލާމް ފޮނުވުން އަދި ތިޔަބައިމީހުން ގިނަގިނައިން ދުޢާކުރާށެވެ." (އަޙްޒާބް: 56)

މިހާރުސާބަން ދިޔައިތު، ކާދިރުގެ ސިކުނޑި ސުވާލަކާ ހިނގައްޖެއެވެ. އަދި އިނދެ އިނދެފައި ކުޑަމުންނާއި ދިމާއަށް އެނބުރިލާފައި ބުނެއެވެ. "އެމީހުން އެތިބި ބަޔަކީ ދީނުގައި ކަލުގައި ވެރިއެވެ." ދެން އެމަނުން މިހާރު جر جيسس ކައިރި ބުނެއެވެ: "މަނިކުފާނަން

"އަހަރެމެން ކަލޭފާނުންނަން
ހުރަހަގެން މިއަދު ތިޔަބައިމީހުން
އިސްލާމްދީން ޤަބޫލުކަން
އަހަރެމެންގެ ގޮތްތަކުގައި ގޮތަށް
ތިޔަބައިމީހުން އެބުރިގެންދަނެވެ.
މިގޮތް ޤަބޫލު ނުކުރަނީނަމަ
އަހަރެމެންނަން ޖިޒިޔާ ދީގެން
ބޮޑުބައިމީހުން ހިމާނުން
ތިޔަބައިމީހުން ދިޔަމަނެވެ. މިއަންނުން
ގޮތެއް ޤަބޫލުނުކުރަނީނަމަ
މިދާދުގައި ކަނޑޭ ބަޔަކު
ހިނގުމަނެވެ."

އުނިވަޔައިގަންނަވާތީއެވެ. މިހާރުއަދިއަށް މިއިނީ
މަނިކުފާނުންގެ ﷺ ޙަދީޘްކުރެއްވިއެވެ."
މިއަދުގެ جر جيسس ގެ ކަންތައްތަކާއި
ހަމަޖެހުން ދެކޮޅަށް ޢަމަލުކުރާ
ކުއްލިއަކަށް ޢަލީގެ (رضى الله عنه) އާއި ޢަލީއާއެކު
ފުރުސަތެއްދީފައި ގޮވުމަށް ވިދާޅުވި ޢަލީގެ
(رضى الله عنه) އަށް މިކަން ވިސްނުނީއެވެ
ހަމަޖެހިލައްވައި ކަމެއް ދަރުމަވަންތަ جر
جيسس ގެ ﷺ އިސްލާމް
ކަމެއްވަންތަކަމެއް. މިހާރުއަކީ އަޅުގަނޑު
ތިބޭފުޅުން އާދަމީ ވަގުތު، ފުރުސަތުވެއްޖެން
އަހުރެ ބިރުވެރި މަގުމަތީ ދަރުވަރުގެއެވެ.
ޤުރުބާނީ ތިބޭފުޅުން ނުކުތް ބަޔަކަށްދިޔު
އަޅުގަނޑު ހިނގާބަން ވަޑައިގަންނަވަނީއެވެ. އަދި
ފަހަރު ދުވިނުގެ ބަދަލުވެސް އަހެވެ. އަދި
އެކަށީގެން މުސްލިމުންގެ ވަޝީކަތާއި ހަމައަށް
ނުޑޭސް އެކަނި އުނބުރުވައިގެން
އެދިހުންނާއި ދިމާކުރެއްވީއެވެ. އެވަގުތު ޢަލީދު
(رضى الله عنه) އަށް މިއަން ފުނިވައިގެން
މުސްލިމުންނަށް ވިދާޅުވީއެވެ: "ދުވިން
ޒިޔާރަތްކުރިއެވެ. މިތަނބައިވުންވެސް

ތަޢައްޒުބާއި ގަންނާށެވެ." އަދި ވަރުގަދަ
ހަނގުރާމައެއް ހިނގައި ދުވިންގަނޑު އެކަން
ސުންނާތަކީވެ ނިމި ދިޔައެވެ.

ޔާ އިއްޒަތްތެރިވެގެންވާ އުއްމަތޭވެ.
ކަލޭމެންގެ އިއްޒަތް މިއަދު ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟ އެ
ދުޝްމިނުން ފަތައިން ކަލޭމެން ނުކުންނާނީ
ކޮންދުވަހަކުން ހެއްޔެވެ؟ މިހާ މަޑުކުރަނީ، މިހާ
އިންތިޒާރު ކުރަނީ ކޮންކަމަކަށް ހެއްޔެވެ؟ ފަހެ،
އަށްއޮޅުވާލެވޭ އ ރަހުމަތްތެރިކަމުގެ
އުއްމަތުގެ މައްޗަށް ވަނީ ފެނިގެންދާތީއެވެ.
އެބައި ވާނުކައި ތުރާތަށް މިއުއްމަތަށް ދިޔައެވެ.
الله سبحانه وتعالى ގެ މި ވަޙީބަސްފުޅު ހަނދާން
ނެތީ ހެއްޔެވެ؟

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَـٰتِلُونَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ
وَٱلْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ ٱلرِّجَالِ وَٱلنِّسَآءِ
وَٱلْوِلْدَٰنِ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَآ أَخْرِجْنَا مِنْ
هَـٰذِهِ ٱلْقَرْيَةِ ٱلظَّالِمِ أَهْلُهَا وَٱجْعَل لَّنَا

ޔާ އިއްޒަތްތެރިވެގެންވާ އުއްމަތޭވެ. ކަލޭމެންގެ އިއްޒަތް މިއަދު ކޮބައި ހެއްޔެވެ؟ އެ
ދުޝްމިނުން ފަތައިން ކަލޭމެން ނުކުންނާނީ ކޮންދުވަހަކުން ހެއްޔެވެ؟ މިހާ މަޑުކުރަނީ، މިހާ
އިންތިޒާރު ކުރަނީ ކޮންކަމަކަށް ހެއްޔެވެ؟ ފަހެ، އަށްއޮޅުވާލެވޭ އ ރަހުމަތްތެރިކަމުގެ
އުއްމަތުގެ މައްޗަށް ވަނީ ފެނިގެންދާތީއެވެ. އެބައި ވާނުކައި ތުރާތަށް
މިއުއްމަތަށް ދިޔައެވެ.

مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَٱجۡعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ

نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުން ތިމަން އިލާހުގެ މަގުގައި އަދި އަނިޔާލިބިފައިވާ ނިކަމެތި ފިރިހެނުންނާއި، އަންހެނުންނާއި ކުޑަކުދިންނަށް ޓަކައި ހަނގުރާމަ ނުކުރާ ސަބަބަކީ ކޮން ކޮބާ ހެއްޔެވެ؟ އެބައިމީހުންގެ ދުޢާކުރަނީ: 'އޭ އަހަރެމެންގެ ވެރި ރައްބެވެ! މި އަނިޔާވެރިވެގެންވާ މީސްތަކުންގެ ރަށުން އަހަރެން ނެރުއްވާނދޭވެ! އަދި ތިބާއިލާހުގެ ހަޟްރަތުން އަހަރެންނަށް ވިލާއްޔ ތޫން ލައްވާދެއްވާށެވެ! އަދި ތިބާއިލާހުގެ ހަޟްރަތުން އަހަރެންނަށް ނަސްރުދެއްވި ވާނޫ ފަރާތެއް ލައްވާދެއްވާށެވެ!" (އަލް ނިސާ 75)

އޭ މުސްލިމް އުއްމަތުގެ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުން ނިދާފައި ވާނީ ކިހާ ދުވަހެއް ވަންދެން ހެއްޔެވެ؟ އަދިވެސް ލޯރުވަންތި ވަގުތު އައިސް ނުޖެހެނީ ހެއްޔެވެ؟ ތިބާގެ މުސްލިމް އުއްމަތާއިމެދު ނުވިސްނަނީ ކީއްވެގެންހެއްޔެވެ؟ އެއީ ހަމަކަށަވަރުންވެސް ތިބާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށް ވެވޭ ޚިޔާނާތެއް ނޫންހެއްޔެވެ؟ އަހަރެމެންގެ މާތް މުޖާހިދުން، ސަޙާބީން، ޙުޒައިފަ ބިންޔަމާނު (رضى الله عنه) ހަދަ އެކަލޭ ޙަރުބަވާރުން ކުރެއްވި ޖިހާދުގެ އަޑު ވަޢަން ނުކުރަނީ ހެއްޔެވެ؟ އެބައިމީހުން މުސްލިމުންނަށް އަމާންކަން ހޯދައިދިނީ ކިހާބޮޑަ މަސައްކަތްކުރެއްވީ ހެއްޔެވެ؟ ތިބާއަށް އެވަރު ނުވިސްނެނީ ހެއްޔެވެ؟ ތިޔަބައިމީހުން އެކަށައެޅޭގޮތުގައި ދުނިޔެ ވަރަށްވެސް ދަށް ދަރަޖައިގެ ކަންތައްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ހެއްޔެވެ؟ މިސާލުކުރަން އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ތިބާގެ އަމިއްލަ ނަފްސާއި އެއްފަހަރު ނަމަވެސް ޗޯރުވަބޭލާށެވެ!

އަހަރެންގެ ދުޢާއަކީ އަހަރެން އެންމެންނަށްވެސް ހެޔޮވިސްނުން ދެއްވައި އަހަރެމެންގެ މިއުއްމަތް ހޯވާލުމާއި އަނދިރިކަމުގެ ތެރެއިން އަރައިގަތުން އެއިލާހަށް ނަސީބުކުރުން މިހުން އިތުރުކުރައްވައި ކުރިމަގައި ކާމިޔާބު ލިބުން ހަމައިން ކާމިޔާބުލިބުމެވެ! އަދި ހައްޤުގޮތުގައި ތިބި އަހަރެމެންގެ މުސްލިމު އަޚުންނާއި އުޚުތުން އެއަނިޔާވެރިކަމުން ސަލާމަތް ކުރެއްވުމެވެ! އަދި މިހާރުވެސް الله ތަޢާލާގެ މަގުގައި ދުނިޔޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގައި ޖިހާދުކުރަމުންދާ މުޖާހިދުންނަށް ނަސްރުދެއްވާށެވެ! އާމީން!

*** ނިމުނީ ***

ކުރީގެ ޖަދަދާއި ގުޅާ...

ʺއަހަރެން ޢިލްމުކަރަސީގެ ތެރެއަށް މިވަނީ މިގެ ތެރެއިން އިސްލާމް ދީނުގެ ހައްޤު ފާޅު ކުރުމަށެވެ.ʺ މިގެ ހަޤީޤީ މާނައަކީ ފުރުޞަތާ ކޮންފަދަ ބީރައްޓެހި އިބާރާތެއްހެއްޔެވެ؟ އަހަރެން الله سبحانه وتعالى އަށް އަޅުކަން ކުރުމަށްޓަކައި ގިނަ އިޖުތިމާޢީކަކަން އަޅުކަންކުރުމާ ބަންދުކުރި މިއާއި އެއްފަދަ އިބާރާތްތަކެވެ. މިގޮތުން އެއްވެސް މާނައެއް ނުހުރޭ ހެއްޔެވެ؟ މުހިއްމު މަސައްކަތެއް ދުޢާކުރުމުގައި ޝަހާދަތާ އެބައިމީހުންގެ ތަ މައްކަރު މި ދަންނަވާ ހިތްވަރުގެ ގިނަ އިސްތިޢުމާލުކުރާ ދުނިޔޭގައި މި މަޖިލީހައި ރަނގަޅަށް ޖިހާދުކުރާށެވެ.

ކުރިން ބުނެވުނު އިބާރާތުގައި މިފަދަ ގިނަ އިބާރަތްތަކެއް ވެއެވެ. މިސާލަކަށް ʺއަހަރެން ޙާޟިރީ ވަޒީފާތަކުގެ މުސްލިމުން ދިރުވާ ކުރުމަށްޓަކައެވެ.ʺ އަދި ʺމުސްލިމް އަސީރުންނަން އެހީތެރިވުމަށް މިހެއްކަމުގައި އަހަރެން ދުވަސް އަހަރެން ޚިދުމަތްކުރީމެވެ.ʺ ނުވަތަ ʺމުޖުތަމަޢު ތަރިކައެއްގެ މުސްތަޤުބަލު އަހަރެން ވަޒީފާތެރިކަމަށް ނުވާނެ އިލްމުވެ މިއަދާވަސް އަޅުވެރިން ކުރުމުގައި މިއަދާވަސް އަހަރެން ދުރުކަން ނަރުދޫނާނެއެވެ.ʺ

މުހިންމު މަސްއޫލިއްޔަތެއް ހުށަހެޅުމެއްނެތި ހައްޤު ކުރުމަށް މި މުޖުތަމަޢު ސަރުކާރުގައިވެސް އިސްލާމީ މުޖާހިދުންނަށް އަހަރެމެން ރަޙްމަތްތެރި ކުރަންޖެހޭ ބޮޑު މިފަދަ ފަރާތަކަށް ދައްކައެވެ. ހިންދުރުގެ ތެރެއިން ތިރާބައި މީހުންގެ އަދާކޮށްދިނުމާއި ދުޝްމަން ޖިހާދު ކުރުމުގެ ނަމުގައި މި މުޖުތަމަޢުދުނިޔާއި ގެއްލުމަށްވެސް ވެއެވެ. އަދި މިފަދަ އެހެން އިބާރާތްތަކެއް ވަބާއެއްގެ ސިފައިގައި އިބާރާތުގެ ފަންގެ މިއްލަތުން ފަރުވާގެން ދިޔައެވެ.

އެއްސަކަމުން الله سبحانه وتعالى ގެ ބަސްފުޅު މަތިވެރި ކުރުމުގައި ޖިހާދުކުރާ އަޚުންނާ! މިފަދަ ފުރުޞަތުގައި މަގުގެއްލުމުގައި މިސްކީނުން ބަނދުވެސް ކަރާމަތް ކަމާއި ދެކު ތިޔަ އަޚުން ވިސްނާލުމުގެ ހެއްޔެވެ؟ އެހެނީ އެއީ އަހަރެމެން އިސްކަން ދޭން ޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް މަސްލަހަތު ކުރުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. އެއީ އެހެން

ހުރިހާ ކަމަކަށްވުރެ އިސްކަން ދޭންވީ ކަންތައް ނުހުރުމުގެ ސަބަބުންވާ ކަންތައް ތަކެވެ. އެއީ މިއްލަތު އިބްރާހީމް ރަނގަޅަން ދުނިޔޭގައި ނެތުމުން ވާކަމެކެވެ. އަދި އެއީ އުކަމެއްގެ މައްޗަން ހަރަކާތްތަކުގެ ޚިޔާނާތްތެރިކަން ބިނާވާންޖެހޭ ކަންތައްތައް ނުއެނގުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ މައްސަލަތަކެވެ.

އާ الله سبحانه وتعالى ގެ އަމާ އެވެ. ތިބާގެ އިމާންތެރިކަމާއި ބަރަކަތުން އުންމީ ފުރިހަމަ އިސްކަމެއްދޭންވީ އާގެ ހުރިން އެއްވެސް ކަމެއް ނިސްބަތްވުމާ الله سبحانه وتعالى ގެ ޝަރީޢަތާ ގުޅުން ހުރުމަށެވެ. މިއީ ތިބާގެ ކުއްތިރިކަމާއި ހަނގުރާމައާއި ދާ އާސްހުމުގައި އަދި ހުރިމުގެ މައި ސަބަބަކީ މިއީ ކަމުގައި ވާން ޖެހޭނެއެވެ. އެހެން ތިބާ ފުރިހަމަ ކުރާ އެއްވެސް ބަޔަކުއްގައި މިސްލަ އުނިވެރިވާނަމަ ތިބާގެ އެ ބަޔަކުއް ނިކަމެތިކަމާއި ތިބާ ވެގެންދާނީ އޭބަރަކާއި ދުވު ވަރުގެ ބަސްމަގު އަހިސްފަލާ މީހުންގެ ތެރެއިންނެވެ.

އަހަރުމެންނަކީ ޖަންނަތް ހާސިލް ކުރުވުން އާއީ الله سبحانه وتعالى ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤަވާޢިދުތަށް އަހަރުމެންގެ މައްޗަށް ތިބެގެންނެވެ. އެހެނީ އަހަރުމެން ޖަންނަތައް ވަނުމުގެ ސަބަބަކީ އަހަރުމެންގެ ބަޔަކުތައް ކަމުގައި ވެގެން ނޫންނެއްނެވެ. އަދި އުމީހާއި ގެތު الله سبحانه وتعالى ކާފި ވާޖިބުގެންވާނަމަ އުމީހުއްގެ މަސްލަޙަތު ވެގެންދާނީ ޖަހަންނަމައަށެވެ. އަދި الله سبحانه وتعالى ގެ ގަދަރު ފުރާ ކުރެވޭން އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުވެއެވެ. الله سبحانه وتعالى އީ ހުރިހާ ބާރެއް ލިބިވޮޑިގެންވާ ކުރަދުންވަންތަ ވޮޑިގެންވާ އިލާހެވެ. އެ އިލާހު އިރާދަ ކުރެއްވި ކަމެއް އިރާދަ ކުރެއްވި ވަގުތެއްގައި ވެގެންދެއެވެ. އަދި މިކަން ސަލާމް ކުރެވޭން ހުއްޓައް ވަރަށް ގިނައެވެ. އެހެނީ ހަރި ފިއްހާ އަންހެނަކު ކުއްތާއާކަން ފުން ދިރުން އަދި އަލު ވެރިއަކު މިފަދައިން ވާ ހިނދެވެ. "الله سبحانه وتعالى ތިބާގެ ދަލަތައް ދުވަހަކުވެސް ނުކުއްސަވާނެތެވެ."

الله سبحانه وتعالى ގެ ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނު ކުރުމަށްޓަކައި ކުރިވީދާން ބަޔަކުތައް ގިނަވުން ވެގެންދެއެވެ. އަދި ޝަރީޢަތުގެ ޤާނޫނު ކުރުމަށްޓަކައި ވަކި ތަރުތީބެއްވެއެވެ. މަތީގައި ބަޔާން ކުރި ފަދައިން ބޭނުން އިސްކަން ދޭން ޖެހޭކަމަކަށް ކުޅެތޭން އިސްކަންދީގެން ނުވާނެއެވެ. އެހެނީ މިބަދައިން ތިބާގެ ބަޔަކުތައް ދާނަމަ ތިބާގެ ބަޔަކުތައް ގެއްލިހުވެގެން ދިޔުން ގެތެވެ.

*** ނުނިމޭ ***

"އަދި ކަލޭގެފާނު މީސްތަކުންނަށް ޙައްޖަށް އައުމަށް ގޮވާލައްވާށެވެ. އޭރުން

ފައިމަގު ގައްޔާއި، އަނގަދޫކަ ޖަމަލުތަކުމަތީގައި، ދުރުތަންތަނުން އެބައިމީހުން

ކަލޭގެފާނުގެ އަރިހަށް އަންނާނެއެވެ." (ސޫރަތުލް ޙައްޖު: 27)

އިންސާނުން އުޅޭއިރުންގެ ދައުލަތްތައް ހިންގި ނިޒާމުތަކުގެ ތާރީޚަށް ބަލާއިރު، ތަފާތު ނިޒާމުތައް ތަޖުރިބާ ކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

އުޅޭއިރުންގެ ދައުލަތްތައް ހިންގުމަށް ޤާނޫނުތައް ހަދައި އެކި ޒަމާންތަކުގައި އެއަށް ބަދަލު ގެންނަމުން، އިސްލާހުކުރަމުން ގޮސްފައިވެއެވެ. ކޮންމެބަޔަކުވެސް ފެނިކަމަށް ހައްލުން އުޅަދު ބޭނުންވާގޮތަށް އުޅަދުކަން އާރާއި ބާރު ލިބޭނީ ގޮތަށް އޮންނަ ނިޒާމެއް ބައްޓަންކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރެއެވެ.

މިހާރު ދުނިޔޭގައި އޮތް އަޣުލަބު ޑިމޮކްރަސީގެ ޢަހުދެވެ. މިއީ ވަޟްޢީ ނިޒާމުތަކެވެ. މިގެ ވަންތައާއި ހުވަސްގެވެ. މިހާރު ދުނިޔޭގެ ދީނީ ޖަމާޢަތްތަކުން ދުނިޔަވީ ކަންކަމުގައި ފެނިކަމަށް ނިޒާމު ހިންގުމުގެ އެންމެ ކާމިލު ނިޒާމަކީ ސިޔާސީ ޑިމޮކްރަސީ މިއީއެވެ.

އަދި ބާރުވެރި ދައުލަތްތަކުން މިނިޒާމު އެހެނިހެން ދައުލަތްތަކުގެ މައްޗަށް "ފަރުޟު" ކުރެއެވެ. ހުރިހާވެސް ބޭނުމަކީ އަނިޔާވެރިކަން ނައްތާލުން ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަޑުފިލާކަމާއި ހަނދާނުގަ ކުރުން ނައްތާލުން ކަމުގައި ދައްކާ

ކުރެއެވެ.

މާތްލޯގެންވާ އިސްލާމްދީންވަނީ މުޅިއާ ތަޖުރިބާތަކެއްގެ ކުރިން، އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެއް އިންސާނިއްޔަތަށް ގެންނެވިފައެވެ. އޭގެ އަލިގައި އިންސާނުން ހިނގައި އުޅުއްވައިދީ ރަނގަޅުފިކުރުތަކަން ބިންގަލެއްގައި ފުރިހަމައި އޮތެވެ. ނަމަވެސް ފަހުގެ ޒަމާންތަކުގައި މުސްލިމުން އިސްލާމާ ދުރުކަން، ހަވާސްގަސް ކުރިއަށް ނުކުތެވެ. ދީނާއި ހުވާފަތް ވަކިވީ ޤާނޫނުތައް ހަދަން ފެށިއެވެ. ޝަރީޢަތާ މުޚާލިފު އިސްލާމީ ދުނިޔޭގެ މަސްއޫލުން އޮތީމެވެ. ބޭއިންސާފާއި އަނިޔާވެރިކަން ފެތުރިގެންދިޔައެވެ. ބަދަލުގައި ފަރާތްތަކުން ނިކަމެތިންގެ މައްޗަށް ފިތުނަވެއެވެ. ދާޚިލީ ހަނގުރާމަތައް ގިނަވެއްޖެއެވެ.

އިންސާނީ ބައެއްޗެހި ހަމައެކަނި ލިބިގަތުމާ
އެއްކަލަކަށް ވެގެންދިޔުމެވެ. އައީ ހަމައެކަނި
ދުނިޔެން ބޭނުމާ ބަސްމަޅަކަށް ވެގެންދިއައެވެ.

އަށްއެކާވެސް ކުރެވެންދިޔުމީ ކުރިން
ކުރެވުނު ގަތަ ޖަޒީރާއުރުން ބާވައެވެ؟
ޕޮލިޓިކަލް ޖަޒީރާއެވެ. ހަމަކަށަވަރުންވެސް
މިހުރިހާ ނިޒާމުތަކެއް ޚިލާފުވާނެއެވެ.

ހުރިހާ ކަމަކުން މާތްލެވިގެން
ޖަހުންފެށި އިންސާނުން ޙަރާމްތަކެއް ޚާއިންކުރަން
އޮތްހިނދު އިސްލާމީ ނިޒާމު ނޫން ދުވަހަ
ނިޒާމެއް މިއޮތްދަނީކަން އެބައިމީހުންނަކަށް
ނުޖެހެން ނޭނގެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުންވެސް އެދުވަސް
އަންނާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުންވެސް ދިރިޔުޅި
ބަދަލު އެދުވަސް ދެކެނެއެވެ.

*** ނިމުނީ ***

ޚަލީފާ އަބޫބަކުރު ޞިއްދީޤު (رضى الله عنه) ގެ ޚުޠުބާ

ބައްދާއި ތަނާއަށް ފަހު ވިދާޅުވިއެވެ. "އެއަށްފަހު (ބުނަމެވެ.) މީސްތަކުންނޯވެ! ފަހެ، ހަމަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް ވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި އަހަރެން އިސްކުރެވިއްޖެއެވެ. އަދި އަހަރެންނަކީ ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން އެންމެ ހެޔޮ މީހަކުވެސް ނޫނެވެ. ދެންފަހެ، އަހަރެން ހެޔޮ ގޮތުގައި ކަންތައް ކުރާނަމަ، އަހަރެންނަށް އެހީވާ ދޭށެވެ. އަދި އަހަރެން ގޯސްކޮށް ކަންތައް ކޮށްފިނަމަ، ފަހެ އަހަރެން ތެދު މަގަށް ގެންނާށެވެ. ތެދުވެރިކަމަކީ އަމާނާތެކެވެ. އަދި ދޮގުހެދުމަކީ ޚިޔާނާތެކެވެ. الله سبحانه وتعالى ގެ އިރާދަފުޅުން އެމީހެއްގެ ޙައްޤު އަނބުރާ ދެވިއްޖައުމަށް ދާންދެން، ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން ނިކަމެތި މީހަކީ އަހަރެންގެ ގާތުގައި ވަރުގަދަ މީހެކެވެ. އަދި އެމީހެއްގެ ޙައްޤެއް ލިބެން ޖެހޭ ބައެއް، الله سبحانه وتعالى ގެ އިރާދަފުޅުން، (އެމީހާގެ އަތުން) ނަގައިދެއްވުމަށް ދާންދެން، ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން ވަރުގަދަ މީހަކީ އަހަރެންގެ ގާތުގައި ނިކަމެތި މީހެކެވެ. އެބައެއްގެ މައްޗަށް ނިކަމެތިކަން ޢާންމުކުރައްވާނެ އެއްވެސް ބަޔަކު الله سبحانه وتعالى ގެ މަގުގައި ޖިހާދުކުރުން ދޫކޮށްލާނަމައެވެ. އަދި އެބަޔަކަށް ބަލާއެއް (މުޞީބާތެއް) ނުޖެއްސަވާނެ އެއްވެސް ބައެއްގެ ދޭތެރޭގައި ފާޙިޝް ޢަމަލުތަކެއް ފެތުރިގެން ނުވާނަމައެވެ. الله سبحانه وتعالى އާއި އެއިލާހުގެ ރަސޫލާއަށް ކިޔަމަން ވެވޭ ކަންކަމުގައި އަހަރެންނަށް ކިޔަމަންވާށެވެ. ފަހެ، އަހަރެން الله سبحانه وتعالى އާއި އެއިލާހުގެ ރަސޫލާއަށް ނުކިޔަމަންތެރިވެއްޖެނަމަ، އަހަރެންނަށް ކިޔަމަންވުމެއް ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަކަށް ނުވެއެވެ. ތިޔަބައިމީހުންގެ ނަމާދަށް ޖަހައި ކޮޅަށް ތެދުވާށެވެ. الله سبحانه وتعالى ތިޔަބައިމީހުންނަށް ރަޙްމަތް ލައްވާނެއެވެ."

ރަސޫލާ (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘް ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

"اَلمسْلِمُ أَخُ الْمُسْلِمِ"

މާނައީ: "އެއް މުސްލިމަކީ އަނެއް މުސްލިމުއްގެ އަޚާއެވެ." (ޞަޙީޙު ބުޚާރީ)

މިއީ ތަކުރާރުކުރެވޭން ދުޢާބާތަކާއި ޢަރަބިސާބަކުން އަޑުއިވޭ ޙަދީޘް އެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު އަޚުންގެ ހާލަތު މިވަނީ މިޙަދީޘް ގައިވާ ގޮތަށިންތޯ ބަލާލަން އެބަޖެހެއެވެ. މުސްލިމުން، މުސްލިމުންނާއި ދިމާލަށް އެއްޗެހި ޖެހިނީއެވެ. އެއްބަޔަކު އަނެއް ބައެއްގެ ކުށްތައް ޢައިބު ކުށްފިލުވުމުގައި އަވަސްވެގަންނަނީއެވެ. ނަމަވެސް މުސްލިމުންގެ ޢައިބެއްގައިވާ އުނިކަމެއް ސިއްރުކޮށްދެއްވައިފި މީހާއަށް ދެދު އައިސްފައިވާ މިފަދައިންނެވެ.

"مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا فِي الدُّنْيَا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ"

މާނައީ: "ދުނިޔެމަތީގައި މުސްލިމެއްގެ އުނިކަން ފޮރުވައިދިނިމަކަން، الله ތަޢާލާ ޤިޔާމަތް ދުވަހުން އުނިކަމެއްގެ ޢައިބާ ހުރި އުނިކަން ފޮރުވައި ދެއްވާނެއެވެ." (އިބްން މާޖާ)

އެކަމަކު އަހަރުމެންގެ ތެރޭގައި އުޅޭ މުސްލިމު އަޚުންގެ ޢަރާޟުން މިހާރު މިވެންނަނީ ބައިބައިވުންތަކާއި، ދީނަށް ޚިޔާނާތާ މިހުންގެވެސް ޢާންމާ އަޚުންނާއި ދިމާލަށް އިނގިލި ދިއްކާ ވަނީއެވެ. އަދި އެއްބަޔަކު އަނެއްބަޔަކު ކުށްވެރި ކޮށް އުޅުއުޅު ތުހުމަތުތަކެއް ދެވަނީއެވެ. އަހަރުމެންގެ ހާލަތަކީ މިކަހަލަ ފެހެން ނުވާނެއެވެ. އަހަރުމެންގެ ހާލަތާއިމެދު ވިސްނާ ފިކުރުކުރާ ކޮންމެ ފަރަދަކު ހިތަށް އަންނަނީ ޝަހީދު ޢަބްދުﷲ ޢައްޒާމް (رحمه الله) ގެ ބަސްކޮޅެކެވެ.

"ދުވަސް ފަހުން، ޝަރީޢަތުގެ ތަރުބިއްޔަތުން ޙިމާޔަތް ވަނީ ފުރިހަމައެވެ. ކޮންމެ ޙިމާޔަތެއް ވަނީ ކޮންމެވެސް ސިފަތަކާ ގުޅުން ޝަރީޢަތާ ކުރިމަތިވެފައެވެ. މިޙިމާޔަތް މިވަނީ "ހާފިޒުއް" މިފަދަ ޖަމާ ޝަރީޢަތް ކުރިމަތިވެފައެވެ. ދީން ހިމާޔަތްކުރަނީ ކަމަކަށް މިހާރު ފުރަނަ އިޚަށް މިޙިމާޔަތް ޝަރީޢަތް ނަގާ އާންމުކަން ދެއްވެ. އެއްބަޔަކު ޙިމާޔަތް ވަނީ "ބިދުޢަތްވެރިޔެއް" ޖަހައިފައެވެ. އެއްބަޔަކު ޙިމާޔަތް "ފަޒީލަތް"، އެއްބަޔަކު ޙިމާޔަތް "ޖާހިލެއް"، ދުވަސް މިހުންގެސް

ކުރިއަށެވެ. މިގޮތުން ގޮސް ކޮންމެހެނަކަށް މިވަނީ މިތާ ކަހަލަ ޓާބަލްތަކެއް ދުވިފައެވެ."

މިއީ އަދި އަހަރެމެންގެ އަމިއްލަ ފަރުދުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ކަންތައް ހުރި ގޮތެވެ. ދެން ޖަމާޢަތާ ނުވަތަ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ސިފައިގައި ވިސްނައިފިނަމަ، ހާލަތަކީ ކޮބައިތޯއެވެ. ކޮންމެ ބައަކު އެމީހުންގެ ޖަމާޢަތާއިމެދު ފަހުރުވެރިވެ ހައްދުފަހަނައަޅައި ހުރީ އެޖަމާޢަތް ކަމުގައި ދެކެމުން، ދެން މިއީ ޖަމާޢަތަށް ބާޣީވެރިކަމާއި، ކޮންފަދަ ގެއްލުން ކުރުވަނިވި އިބާރާތެއް ހެއްދެވީ؟ މިގެ ކުރިން ގޮސް ގުޅުމެއް ބާރުވަމުން ދިޔަ ޚިޔާލް މީހުން ފިކުރީތަކުގެ ސަބަބުން ބައިބައިވުމެއް ހެއްދެވީ؟ އަދި ހިޔާލު ޖަމާޢަތްތަށް ބައިބައިވެ ތޮޅި ހިނގައުމެއް ހެއްދެވީ؟"[1]

އާ އަހަރެމެން! މިބާ މި ނިކަމެތިކޮން މަޖާލީމް ކޮންހަދާ މިހާ ފަހަރެއްގައި މިދިޔައީ މާ ބޮޑެތި ހާދަހެއް ކޮންފަދައިވެސް އެކަށީގެންވެއެވެ. އެއީ މިބާލުން ކަހަލަ ވެދިމުނެއްގާ ދަދު ބަހަކު

ކޮންމެ ބައަކު އެމީހުންގެ ޖަމާޢަތާއިމެދު ފަހުރުވެރިވެ ހައްދުފަހަނައަޅައި ހުރީ އެޖަމާޢަތް ކަމުގައި ދެކެމުން، ދެން މިއީ ޖަމާޢަތަށް ބާޣީވެރިކަމާއި، އެޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޖިލިސްތަކަށް ނުދިއުން ކަހަލަ ކަންތައްތަކެވެ.

އެޖަމާޢަތްތަކުގެ މަޖިލިސްތަކަށް ނުދިއުން ކަހަލަ ކަންތައްތަކެވެ. "މިބާއަކީ އިސްލާމީ މިވެނި ޖަމާޢަތެއްގެ މެމްބަރެއް ކަމުގައި ވަނީނަމަ، ދެން ހުރިހާ ބައެއްގޮތްވެސް މިބާގެ ޖަމާޢަތުގައި ކަމުގައި ހިތުހުރާތުގައި ޚައްޔާރުވާނެއެވެ. އަދި އެހެން ހުރިހާ ޖަމާޢަތްތަކާއި ވަކި ބާޠިލުކަމުގައި ކަމުގައި ނުބަލާނެއެވެ. ކުރީގައި އިސްވެ ދިޔަ ހަރުކަށި ބަޔަކު ބުން އެޅުނެވެ: "އަދި ފަހަރެއްގައި ކުރެއް އެކުވެރިކަން، އަހަރެމެންގެ އެންމެހާ ބަޔާންތަކެއް އުވަނީ ބައްގައި އެއްގޮތެވެ. އެހެނެއް ކަމަކު، ފަހަރެއްގައި ހަނގުރާމަތް އެކުވެރިކަން، އެހެންމީހުންގެ ބާރާންތަކާ ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ބާޣީވެ. "މިއީ އަދިނުކުރާ ފަދަ ހާދަހަކަކެވެ. އަދި އަހަރެމެންނަން މިދިޔަންޖަކައި ކޮންދުވަސް ކޮން ކަލެއްޓޭ ބަޔާނެވެ. އެހެންކަމުން މިބާގެ ނަފްސާގެ ހައްކާއިރިވާނެވެ. އެބައިމީހުންގެ ބުދުދު ދަން، އަދި އެ ބުދުދުން ބޭރުނުވެ އުނު ބަހަކަށް الله ރަޙްމަތް ލެއްވާށިއެވެ! އާމީން! ހޯދަލާ މީހުންނަށާ ހޯދަލާ މިސްކީނުންގެ ހޯދަލާ ކަލާނގު އުނގިލިބާ މީހުންނެވެ. ގޯސްބަކޮން ތަޤްލީދީ އިޚްލާސްތެރިކަމާއި އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނާއި މައިންބަފައިން ފަދަ މީހުންނެވެ...

---

[1] ޝައިޚު ޢަބްދުﷲ ޢައްޒާމް (رحمه الله)

ޔާ އަހަރެންގެ އަޚާއެވެ! އެހެން ދީނާމެދު ނުވަތަ ބަޔާނާއިމެދު ތިބާ ވަރަކަ ދައްކާނަމަ، އަބަދުވެސް ދެއްކެނީ އެމީހުންގެ ނުވަތަ އެބައެއްގެ އެންމެގާ މަޢުލޫމާތުގެ ވަރަކައެވެ. އެހެންނަމަވެސް ތިބާގެ އަމިއްލަ ނަފްސުގެ ވަރަކަ ދައްކާނަމަ، އަބަދުވެސް ދައްކަނީ ތިބާގެ ހުރި ބަދަލުތަކުގެ ވަރަކައެވެ. އެއީ ނަބިއްޔާ (صلى الله عليه وسلم) ބަޔާންކޮށް ދެއްވާފައިވާ ފަދައިންނެވެ. **"ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިން މީހަކަށް އޭނާގެ އަޚާގެ ލޮލުގައިވާ (ކުނި) ކުނިކޮޅު ފެނެއެވެ. އެކަމަކު ތިމާގެ އަމިއްލަ ލޮލުގައިވާ ބޮޑު ކުނިކޮޅު ނުފެނެއެވެ."** (ރައް މަސްނުދު ވައް މަސްރިބް)

ޔާ އަހަރެންގެ ލޯބިވާ އަޚާއެވެ! ކޮންމެ ބައެއްގެ ޢިބާދަތުގައިވެސް މައްސަލަ ހުންނާނެކަން ދަންނާށެވެ. އެހެންކަމުން އަހަރެމެންގެ ޢިބާދަތުގައިވެސް އޮތަސް މައްސަލައެއް ހުންނާނެއެވެ. އަދި މާބޮޑު މައްސަލަތައް ވަނީ މީގެ ކުރިންވެސް ފަހަރެ ކުރެވިފައި ނޫން ހެއްޔެވެ؟ އެހެންވީމާ އަހަރެމެންގެ މައްސަލަތަކާ އަހަރެމެން އަމިއްލައަށް ބަލާށެވެ. އަދި އެކަންތަކާއިމެދު އަމިއްލައަށް ފިޔަވަޅުއަޅާށެވެ. އަހަރެމެންގެ ލޮލުގައިވާ ކުނިކޮޅު މާ ބޮޑުކަން އަބަދުވެސް ހަނދުމަކުރާށެވެ.

*** ނިމުނީ ***

[illegible]

"އަހަރެމެން ޖާހިލުންގެ މަދަރުސާތަކަށް ނަފްސުތަކާކުރަމެވެ. އަދި އެތަންތަން ދުކާންތަކުން ގަތުމަށް. ނަމަވެސް، އެތަންތަނުން އުނގެނި ދަރިވަރުންނާއި، އެތަންތާ ޙިޔާވައިދު މުދައްރިސުންގެ މަށްޗަށް، އެބައިމީހުން ކުރުދައި ބައިވެރިވުމުން ނުވަތަ އެކަން ހައްދަކުރުމުން ނުވަތަ އެކަމަން ގެވާލުމުން ފެނުމީ، އަހަރެމެން ތަކުރީރެއް ނުކުރަމެވެ. އަދި ބަރާބަރު ކަންކަމުން ދައްކާތީރިވެގެންވާ ބަލާ، ފައިދާ ކުރަނިވި، ދުނިޔަވީ އިލްމު އުގެނުން އަހަރެމެން މަނާއަށް ނުކުރަމެވެ. އަދި އިލްމު ހާޞިލްކުރުމުގެ ގޮތުގައި ޑިގްރީތަކާއި މަދުމަރު ދުނިޔަވީ މަދަރުސާތަކުން އަހަރެމެން ނަގަމެވެ. އަހަރެމެން، ހިތްވަރުދީ ބާރުއަޅަނީ، ދަރިން ތަރުބިއްޔަތު މަޖިލީހެއް ބޭއްވުމަށްޓަކައެވެ. އަދި ދީނީ ކަންކަމާއި ދީނީ ކަންކަން ޖާގަ ދިނުމަށްޓަކައި ސަލާމަތީ ކުރަމުންނެވެ. ހާދަ އެކަމުން ވެގެންދިޔަ الله ތަޢާލާގެ ދީނުގެ ތަރުބިޔަ ހިމާޔަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައެވެ. އަދި ބަރަކާތްތެރި ނަސޭހަތްތެރިވުމަށްޓަކައެވެ."

(ޝައިޚް އަބޫ ފަޒުލް އަލްވަބީރީ)

ޙަމުލާތުން

ޙަމުލާތުން	މަރުވި	ނުރައްކާތެރި އަނިޔާ	އަނިޔާވި	އުޅަނދު	ވައިގެ އުޅަނދު	ޓަރިންކުރެވުން
އަނިޔާވެރިން	1150	201	671	281	6	-
އަނިޔާވެރިންގެ އެޖެންޓުން	1326	242	606	343	-	55
ޖުމްލަ	**2476**	**443**	**1277**	**624**	**6**	**55**

ޖިހާދީ ޙަރަކާތްތައް

ފިދާއީންސްތައް	ދެފުން ހަމަލާ	ކުރިމަތިލުން	ވަޅުޖެހިލެވުން
ޖުމްލަ	**831**	**53**	**24**

މުޖާހިދުން

މުޖާހިދުން	ޝަހީދުވި	އަނިޔާ ލިބުނު	ކުދިއަނިޔާ	އަސީރުކުރެވުން	ސަލާމަތްވެކުރެވުން
ޖުމްލަ	**84**	**27**	**1**	-	-

ފިދާއީ ހަމަލާ

	އަދަދު	މަރާލެވުން	އަނިޔާލެވުން	އުޅަނދު
ޖުމްލަ	**6**	**170**	**+39**	**+22**

އެމެރިކާ - ނޭޓޯ، އައި އެސް އޭ އެފް، އަދި ޕާކިސްތާނު ސިފައިން ހިންގި ޖަރީމާ

އާއްމު ރައްޔިތުން	މަރުވި	އަނިޔާ ލިބުނު	ހައްޔަރުކުރެވުން	ހަލާކު ކޮށްލެވުން
ޖުމްލަ	**64**	**10**	**71**	**2**

ކުއްލިހަމަލާތައް	ވައިގެ ހަމަލާ	ކަނު ހަމަލާ	ގެ ޑްރޯންވަރު ދިނުން ހަމަލާ
ޔ.އެސ	5	3	20
ޔ.އެސ - ނޭޓޯ	-	1	2
އައި އެސް އޭ އެފް	-	-	-
އިޓަލީ	-	-	-
ޕާކިސްތާނުން	-	-	2
ނަން ނާމަޢުލޫމާ	-	-	1
ޖުމްލަ	**5**	**4**	**25**
ޖުމްލަ	**34**		

އަޅުގަނޑުމެންގެ މިމަސައްކަތުގައި ކޮންމެ ދާއިރާއަކުން ކަމުގައިވިޔަސް ބައިވެރިވުމުގެ ޝައުޤުވެރިކަން ހުރިނަމަ، އަޅުގަނޑުމެން މަރުޙަބާކިޔާނަމެވެ.

އަދި ތިޔަބޭފުޅުންގެ ބޮޑުކުރައްވާ ހިއްވަރީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރިއެރުމެވެ. الله ތަޢާލާ ތިޔަބޭކަލުންނަށް ހެޔޮ ޖަޒާ ދެއްވާށި!

facebook: facebook.com/kuriboashi

Twitter: twitter.com/Kuriboashi

މަޝްވަރާ ބޭނުންފުޅުނަމަ، ތިޔަބޭފުޅުންގެ އީމެއިލް އެޑްރެސް ފޮނުއްވައި ދެއްވާ! ހިތާ ފޮނުއްވައި ދެއްވާށެ!

Emails: bashaarah.monthy@gmail.com
kuriboashionline@live.com

އޮންލައިންކޮށް ވިދާޅުވުމަށާއި، ޑައުންލޯޑް ކުރެއްވުމަށް

http://kuriboashimagazine.wordpress.com

ތިޔަ ފޮތްތަކީ އަހަރެންނާއި އެކުގައި ކުރި ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރި ދެރަވުމޭ ނުދަމާށެވެ!

"އެމެރިކާ ކައުމުން އަހަންނެވޭން:
މުސްލިމާ ޝުހިދާއި ކަމެއްގެ ސަބަބަކީ ކޮބައިތޯ؟"
ޑރ. އައިމަން ޒަވާހިރީ
ދުނިޔާގައި ހުރި އެންމެހާ އުޒުމަތްތަކުގެ ތާރީޚު
އަދިވެސް ލިޔެވޭނީ ހަމަ އެ ފަދައިން ނުވެއްޔާ!